

Роберт Міщук

**ПЕРЕТИНАННЯ
УКРАЇНСЬКОГО КОРДОНУ**

ДОВІДНИК

**ІКЦ „Леста“
Київ – 2006**

ББК 67.9(4УКР)301.21
М71

Видання здійснене за підтримки фонду Чарльза Стюарта Мотта

Погляди, викладені тут, належать авторам цієї роботи і не можуть ні за яких обставин вважатися такими, що виражають офіційну точку зору Фонду Чарльза Стюарта Мотта.

Довідник носить виключно інформативний характер і не є офіційним виданням.

Ця інформація та розробки є вільними для копіювання, перевидання та поширення по всій території України усіма способами, якщо вони здійснюються безоплатно для кінцевого споживача та якщо при таких копіюванні, перевиданні та поширенні є обов'язкове посилання на автора і суб'єкта майнового права на цю інформацію та розробки.

Міщук Р.А.

М71 **Перетинання українського кордону:** Довідник. — К.: [Ін-т громадян. сусп-ва: ТОВ „ІКЦ Леста“], 2006. – 60 с.
ISBN 966-7672-49-2

Цей довідник може слугувати практичним порадиником усім, хто збирається перетнути український кордон, і тому покликаний допомогти громадянам зорієнтуватися в існуючих правилах перетинання кордону України. Призначений для широкого загалу читачів, тому для уточнення конкретних питань та певних нюансів необхідно звертатися до діючого законодавства, юристів чи консультативних служб митників.

ББК 67.9(4УКР)301.21+65.428

ISBN 966-7672-49-2

© Інститут громадянського суспільства, 2006

© ІКЦ „Легальний статус“, 2006

ЗМІСТ

Від авторів 6

I. Основні документи, які необхідні для виїзду за кордон

1. Закордонний паспорт 7
  - 1.1. Порядок оформлення закордонного паспорта 7
  - 1.2. Термін дії закордонного паспорта 8
  - 1.3. Витрати, що пов'язані з отриманням закордонного паспорта . . .8
  - 1.4. Обов'язкові заходи при втраті закордонного паспорта 8
2. Проїзний документ дитини 9
  - 2.1. Порядок оформлення проїзного документа дитини 9
3. Обмеження на виїзд за кордон громадянам України 9
  - 3.1. Тимчасова відмова у видачі закордонного паспорта 9
  - 3.2. Тимчасове затримання або вилучення закордонного паспорта . .10
  - 3.3. Обізнання громадянином України відомостей,
що становлять державну таємницю 11
4. Отримання візи 11
  - 4.1. Шенгенська віза та її види 12
    - 4.1.1. Одноразова Шенгенська віза 12
    - 4.1.2. Багаторазова Шенгенська віза 13
5. Договір (контракт) із туристичною фірмою 13
  - 5.1. Порядок укладення договору (контракту)
з туристичною фірмою 13
  - 5.2. Порядок розірвання договору з туроператором (турагентом) . .15
  - 5.3. Туристична поїздка за кордон на власному транспорті 16

II. Перетинання державного кордону України

та прикордонний контроль

1. Прикордонний контроль 17
  - 1.1. Порядок проходження прикордонного контролю 17
  - 1.2. Підстави для заборони прикордонниками
перетинання кордону 18
  - 1.3. Термін затримки громадянина України у разі порушення
правил перетинання кордону 18
2. Митний контроль 19
  - 2.1. Права громадян під час митного огляду 19
  - 2.2. Підстави до огляду особистих речей при проходженні
митного контролю та процедура його проходження 20

2.3. Огляд речей громадянина без його присутності	21
2.4. Особистий огляд громадянина	21

III. Переміщення предметів та грошей через кордон

1. Митна декларація	23
2. Вивезення предметів і товарів за межі митної території України	24
2.1. Вивезення предметів і товарів без оподаткування	24
2.2. Тимчасове вивезення предметів і товарів за межі митної території України	25
2.3. Вивіз предметів культури та мистецтва	26
2.3.1. Оформлення права на вивезення культурних цінностей	26
2.4. Вивезення валюти та цінних паперів	26
2.4.1. Валюта України	26
2.4.2. Іноземна валюта	27
2.4.2.1. Вивезення іноземної валюти, чеків за межі України фізичними особами, які виїжджають у службові від'їждження	27
2.5. „Зелений коридор”	28
2.5.1. Право скористатися “Зеленим коридором” при виїзді з України	28
3. Ввезення товарів на митну територію України	29
3.1. Оподаткування товарів	29
3.2. Ввезення предметів і товарів без оподаткування	29
3.3. Предмети, при ввезенні яких необхідне отримання дозволів	31
3.4. Ввезення алкогольних напоїв та тютюнових виробів	32
3.5. Ввезення в Україну валюти України фізичними особами	32
3.6. Ввезення іноземної валюти, чеків, банківських металів в Україну фізичними особами	33
3.7. Ввезення іноземної валюти фізичними особами, які прямують через територію України транзитом	33
3.8. Переміщення пластикових карток	34
3.9. Право скористатися “Зеленим коридором” при в'їзді до України	34
4. Предмети, які заборонено переміщати через кордон	35
4.1. Предмети, які заборонено вивозити	35
4.2. Предмети, які заборонено ввозити	36
4.3. Предмети, транзит яких заборонено	36
5. Надзвичайні ситуації	37
6. Корисна інформація та поради під час поїздки за кордон	37
6.1. Корисна інформація	37

6.1.1. <i>Магазини DUTY FREE</i>	37
6.1.2. <i>Система FREE SHOPPING</i>	37
6.2. <i>Корисні поради</i>	38

IV. Контрабанда, інші митні правопорушення

1. Контрабанда	39
2. Приховування предметів	39
3. Переміщення товарів за підробленими документами	40
4. Протокол про порушення митних правил	40
5. Розгляд справ про митні порушення	42
6. Конфіскація товарів	44

V. Оскарження дій митників

1. Оскарження постанов у справах про порушення митних правил	.45
2. Строки та порядок оскарження адміністративного стягнення	... .45
3. Підстави для скасування постанови про накладення стягнення або про припинення провадження у справі про порушення митних правил	.46
4. Пред'явлення позову	.47
4.1. <i>Подання позовної заяви до суду першої інстанції</i>	.47
4.2. <i>Залишення позовної заяви без руху, повернення заяви</i>	.47
5. Відшкодування матеріальної та моральної шкоди	.48

Словник .....

Законодавчі та інші нормативно-правові акти, що стосуються умов та порядку перетинання українського кордону .....

Додатки .....

ВІД АВТОРІВ

Прийняття Конституції України означає створення міцної правової бази, яка здійснює відповідний вплив на суспільні відносини, обумовлює напрями їх подальшого розвитку. Тому важливим завданням законодавця є приведення у відповідність з Конституцією нормативної бази, у тому числі й норми права, які регулюють відносини, що виникають у зв'язку із перетинанням кордону України, а також передбачають відповідальність за порушення митних правил та контрабанду.

Для уникнення ймовірних проблем громадянам України варто знати свої основні права та обов'язки при перетинанні українського кордону, а також про законодавчо визначені випадки тимчасового обмеження у праві вільно залишати територію України.

Стаття 33 Конституції України гарантує кожному, хто на законних підставах перебуває на території України, свободу пересування, вільний вибір місця проживання, право вільно залишати територію України, за винятком обмежень, що їх встановлює закон.

Варто пам'ятати, що те чи те діяння чи бездіяльність стає протиправним елементом складу правопорушення тільки тоді, коли воно прямо заборонено нормою права.

Спроба незаконно перетнути кордон або ж порушити митні правила тягне за собою адміністративну чи кримінальну відповідальність.

Громадянин України не може бути позбавлений права будь-коли повернутись в Україну.

Міщук Роберт Алімович

I. ОСНОВНІ ДОКУМЕНТИ, ЯКІ НЕОБХІДНІ ДЛЯ ВИЇЗДУ ЗА КОРДОН

Документами, що дають право на виїзд з України і в'їзд в Україну та посвідчують особу громадянина України під час перебування за її межами, **є паспорт громадянина України для виїзду за кордон** (далі — закордонний паспорт); **проїзний документ дитини; дипломатичний паспорт; службовий паспорт; посвідчення особи моряка.**

Зазначені документи є власністю України і за умови їх належного оформлення є дійсними для виїзду (в'їзду) в усі держави світу.

Громадянин України, при наявності діючого закордонного паспорта, може виїжджати з України до іноземної держави у будь-яких приватних справах: на запрошення родичів; у туристичну подорож; для тимчасового працевлаштування; на лікування; на постійне проживання тощо.

Для в'їзду до іноземної держави необхідно обов'язково отримати візу, якщо інше не передбачено міжнародними угодами України. Отримання візи не є виключним правом на в'їзд до іноземної держави. Проте якщо у громадянина є дійсна віза до певної країни, то, як правило, йому не відмовлять у дозволі на в'їзд.

Зазвичай підставами для відмови у в'їзді до іноземної держави при наявності візи можуть бути зміни обставин, надання неправильної інформації або приховування важливих фактів від співробітників візового відділу при подачі заяви на отримання візи.

Відповідно до міжнародних правил охорони здоров'я, іноземна держава може зажадати документ щодо вакцинації проти хвороб.

1. Закордонний паспорт

1.1. Порядок оформлення закордонного паспорта

Оформлення закордонного паспорта здійснюється громадянам України, які постійно проживають в Україні й досягли 18-річного віку.

Для оформлення закордонного паспорта громадянам України, що мають намір виїхати за кордон, потрібно скласти та подати до органу внутрішніх справ за місцем проживання особи заяву, в якій необхідно вказати всі відомості про себе, в тому числі й відомості про сімейний стан та наявність неповнолітніх дітей чи утриманців.

Заяви щодо оформлення закордонного паспорта приймаються за умови пред'явлення дійсного паспорта громадянина України. Крім того, громадяни України віком від 18 до 25 років, які підлягають призову на строкову військову службу, разом із заявою про оформлення паспорта подають довідку відповідного військового комісаріату щодо можливості виїзду з України.

Громадяни України, які постійно проживають або перебувають за кордоном у довгостроковому відрадженні, на навчанні, стажуванні, працюють за контрактом, перебувають на лікуванні й досягли 16-річного віку, мають право на отримання закордонного паспорта через законних представників або за особистою заявою, поданою до закордонних дипломатичних установ України чи до Міністерства закордонних справ України.

1.2. Термін дії закордонного паспорта

Закордонний паспорт оформляється на десять років з можливістю продовження на такий же термін.

Продовження терміну дії паспорта провадиться у порядку, встановленому для оформлення його видачі.

1.3. Витрати, що пов'язані з отриманням закордонного паспорта

За видачу і продовження терміну дії паспорта на території України справляється державне мито, а за кордоном — консульський збір.

Розмір державного мита дорівнює десятиєм неоподатковуваним мінімумам доходів громадян, тобто 170 гривням.

Фактично ж оформлення закордонного паспорта обходиться дорожче, оскільки при його оформленні також стягується плата за надання бланків інформаційно-облікового характеру; послуги служби громадянства, імміграції та реєстрації фізичних осіб; надання бланку довідки про відсутність судимості; послуги інформаційних підрозділів органів внутрішніх справ.

Інваліди першої і другої груп, учасники бойових дій, а також ліквідатори аварії на ЧАЕС звільняються від сплати за бланк паспорта.

1.4. Обов'язкові заходи при втраті закордонного паспорта

У разі втрати, крадіжки або знищення паспорта громадянин України, який перебуває за кордоном, зобов'язаний негайно повідомити про це найближчу консульську установу, яка у цьому випадку видає Посвід-

чення особи на повернення в Україну, що дає право на в'їзд до України, якщо інше не передбачено чинним законодавством.

Видача Посвідчення особи на повернення в Україну здійснюється після підтвердження українського громадянства особою, яка втратила закордонний паспорт.

Втрачений закордонний паспорт власнику не повертається, оголошується недійсним та надсилається до органу, що його видав, для знищення.

2. Проїзний документ дитини

Відомості про дітей, які їдуть за кордон разом із батьками (законними представниками), ***вписуються до паспортів батьків чи одного з батьків*** (законних представників) на підставі поданої заяви власника паспорта.

2.1. Порядок оформлення проїзного документа дитини

Проїзний документ дитини оформлюється у разі потреби самостійного виїзду неповнолітнього за кордон на підставі нотаріально засвідченої заяви батьків або законних представників поданої до органу внутрішніх справ за місцем проживання. У заяві зазначаються відомості про дитину, а також про відсутність обставин, що обмежують право на виїзд за кордон (лише для дітей віком від 14 до 18 років).

За відсутності згоди одного з батьків виїзд неповнолітнього громадянина України за кордон може бути дозволено тільки на підставі рішення суду.

Виїзд з України на постійне проживання дітей віком від 14 до 18 років може бути здійснено лише за їх згодою, оформленою письмово і нотаріально засвідченою.

Проїзний документ на дитину оформляється терміном на три роки або до досягнення нею 18-річного віку. За видачу проїзного документа дитини державне мито не справляється.

3. Обмеження на виїзд за кордон громадянам України

3.1. Тимчасова відмова у видачі закордонного паспорта

Громадянину України може бути тимчасово відмовлено у видачі закордонного паспорта, про що відповідний орган внутрішніх справ зобов'язаний його повідомити у письмовій формі з посиланням на причини відмови.

Табл. 1. Можливі причини відмови громадянину України у видачі закордонного паспорта й термін дії відмови

Причини відмови громадянину України у видачі закордонного паспорта	Термін дії відмови
Обізнаний з інформацією, що становить державну таємницю	До закінчення терміну, встановленого Законом України „Про державну таємницю”
Має не врегульовані аліментні, договірні чи інші невиконані зобов’язання	До виконання зобов’язань, розв’язання спору за погодженням сторін у передбачених законом випадках або забезпечення зобов’язань заставою, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України
Проти нього порушено кримінальну справу	До закінчення провадження у кримінальній справі
Засуджений за вчинення злочину	До закінчення відбуття покарання або звільнення від покарання
Ухиляється від виконання зобов’язань, покладених на нього судовим рішенням	До виконання зобов’язань
Свідомо сповістив про себе неправдиві відомості	До з’ясування причин і наслідків подання неправдивих відомостей
Підлягає призову на строкову військову службу	До вирішення питання про відстрочку від призову або закінчення проходження строкової служби
Щодо нього подано цивільний позов до суду	До закінчення провадження у цивільній справі
За вироком суду визнаний особливо небезпечним рецидивістом чи перебуває під адміністративним наглядом міліції	До погашення (зняття) судимості чи припинення нагляду

3.2. Тимчасове затримання або вилучення закордонного паспорта

Тимчасове затримання або вилучення закордонного паспорта у громадянина України можливе у разі його підробки, використання для вчинення злочину на території України чи за кордоном або припинення громадянства України та з інших підстав, передбачених чинним законодавством України.

Тимчасове затримання та вилучення закордонного паспорта здійснюється за рішенням суду, органів прокуратури, внутрішніх справ, служби безпеки, охорони державного кордону, військових комісаріатів, дипломатичних представництв чи консульських установ України.

Вилучений закордонний паспорт, якщо інше не встановлено законодавством, повертається відповідному органу, що його видав, з повідомленням про причину вилучення.

Відповідний орган або підрозділ, що видав закордонний паспорт, на підставі наявних матеріалів, приймає рішення про тимчасове зберігання, знищення або повернення закордонного паспорта його власнику.

У разі порушення кримінальної справи у зв'язку з підбрюкою чи використанням закордонного паспорта з метою вчинення злочину або стосовно його власника даний паспорт може бути долучено до кримінальної справи, про що інформується відповідний орган, що його видав.

При поверненні громадянину України тимчасово затриманого (вилученого) закордонного паспорта у межах терміну його дії державне мито не справляється.

3.3. Обізнання громадянином України відомостей, що становлять державну таємницю

Громадянин України, якому було надано допуск та доступ до державної таємниці і який реально був обізнаний з нею, може бути обмежений у праві виїзду на постійне місце проживання в іноземну державу до того, як буде розсекречено відповідну інформацію, але не більш як на п'ять років з часу припинення діяльності, пов'язаної з державною таємницею.

Вказані обмеження повинні бути доведені до відома громадян власником або уповноваженим ним органом, керівником навчального закладу, командуванням військової частини під час прийняття на роботу (навчання) та зарахування на військову службу. Не обмежується виїзд цих категорій громадян України до держав, з якими Україна має міжнародні договори, що передбачають такий виїзд, і згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Громадянин України, який має закордонний паспорт, у разі коли існують обставини, що обмежують право його виїзду за кордон, зобов'язаний здати свій паспорт на зберігання до органу внутрішніх справ за місцем проживання у місячний термін після виникнення таких обставин.

За наявності достатніх підстав паспорт, що зберігається в органі внутрішніх справ, повертається у 10-денний термін з моменту звернення громадянина або його законного представника.

4. Отримання візи

При перетині українського кордону, що пов'язано з необхідністю в'їзду до іноземної держави, згідно із законодавством вимагається наявність відповідної візи, за виключенням безвізового режиму перетинання

кордону до країн СНД. Так, громадяни України можуть виїжджати до Росії та Білорусі за внутрішньодержавними паспортами.

Оформлення візи здійснюється у дипломатичному представництві або консульській установі іноземної держави в Україні, вартість якої встановлюється, як правило, у доларах США, відповідним представництвом та установою тієї чи іншої держави.

Візу для в'їзду до відповідних іноземних держав можливо також оформити безпосередньо на кордоні тієї чи іншої держави уповноваженими нею органами або службовою особою.

Вартість оформлення візи у дипломатичному представництві або консульській установі іноземної держави в Україні, як правило, значно менша, ніж її оформлення безпосередньо на кордоні відповідної держави

Під час отримання візи громадянину України обов'язково вказується мета його подорожі; термін перебування в іноземній державі; кінцева дата, до якої громадянин може в'їхати до країни. Як правило, кількість в'їздів та виїздів з країни не обмежується протягом строку дії візи.

4.1. Шенгенська віза та її види

Шенгенська віза видається для короткотермінового перебування за кордоном (не більше 3-х місяців) і ***надає право пересуватися по території усіх країн Шенгенської зони*** за умови, що вони відповідають єдиним вимогам до в'їзду, і є індивідуальними – Шенгенська угода не передбачає групових віз (туристичних чи службових).

Для того щоб претендувати на отримання Шенгенської візи, необхідно щоб строк дії закордонного паспорта був триваліший, аніж строк дії візи.

Для отримання Шенгенської візи розроблено уніфіковану візову анкету з єдиним переліком запитань трьома мовами (обов'язково – англійською, мовою країни, що видає візу і на третій, найбільш розповсюдженій в країні мові).

Відмова у видачі Шенгенської візи не може бути перепорою для отримання національної візи однієї з країн – учасниць Шенгенської угоди.

Шенгенські візи бувають як одноразові, так і багаторазові.

4.1.1. Одноразова Шенгенська віза

Одноразова Шенгенська віза, видана однієї країною Шенгенської угоди, формально дає право на в'їзд до інших країн Шенгену саме через її територію.

4.1.2. Багаторазова Шенгенська віза

Багаторазова Шенгенська віза видається консульством однієї з країн Шенгенської угоди, але дійсна для в'їзду на територію будь-якої з них. Зазвичай багаторазові візи видаються на термін до 90 днів, навіть із численними в'їздами-виїздами кожних 180 днів. Процедура і тривалість розгляду питання про надання багаторазової візи більш складна і передбачає співбесіду в посольстві.

Багаторазовою можна вважати і транзитну візу, що надає право здійснювати дворазовий чи, в окремих випадках, багаторазовий транзит через територію дії Шенгенської угоди до третіх країн, але загальна тривалість транзиту не має перевершувати п'ять днів.

Слід враховувати, що існує неформальна квота на перебування громадян України в іноземних державах – учасниць Шенгенської угоди, і якщо громадянин протягом півріччя (рік поділяється на дві частини — з 01.01 до 30.06 та з 01.07 до 31.12) скористався цією візою, то його новий запит на візу, як правило, не буде прийнятий до розгляду.

5. Договір (контракт) із туристичною фірмою

Туристом визнається особа, яка здійснює подорож до іншої країни у законному порядку терміном від 24 годин до одного року в оздоровчих, пізнавальних, професійно-ділових чи інших цілях без здійснення будь-якої оплачуваної діяльності та із зобов'язанням залишити країну або місце перебування в зазначений термін.

Туристична подорож може здійснюватися індивідуально або у складі групи туристів. Загалом подорожі здійснюються на основі угод, туристських ваучерів, путівок, маршрутних книжок, інших документів, що визначають статус туристів.

5.1. Порядок укладення договору (контракту) з туристичною фірмою

Договір на туристичне обслуговування укладається в письмовій (електронній) формі відповідно до вимог чинного українського законодавства, скріплюється печатками та підписами сторін.

До укладення договору на туристичне обслуговування споживачу туристичного продукту має бути надана інформація про:

- основні вимоги пропонувані до оформлення виїзних/в'їзних документів, у тому числі інформацію щодо термінів їх оформлення;

- медичні застереження стосовно здійснення туристичної поїздки, у тому числі протипоказання через певні захворювання, особливості фізичного стану (фізичні недоліки) і віку туристів для участі в поїздки;
- туроператора (турагента), його місцезнаходження і поштові реквізити, наявність ліцензії на здійснення туристичної діяльності, сертифікатів відповідності та іншу інформацію відповідно до законодавства про захист прав споживачів;
- розмір фінансового забезпечення туроператора чи турагента на випадок його неплатоспроможності чи неспроможності (банкрутства) та кредитну установу, яка надала таке забезпечення.

Договір про надання туристичних послуг із туристичною фірмою повинен обов'язково містити у собі такі умови, як обсяг, умови та якість надання послуг; порядок оплати та розрахунків; термін дії договору; права та обов'язки сторін; відповідальність сторін за невиконання або неналежне виконання умов договору, а також умова про страхування (медичне та від нещасного випадку), яке є обов'язковим і здійснюється суб'єктами туристичної діяльності на основі угод із страховими компаніями, що мають право на здійснення такої діяльності.

До початку надання туристичних послуг споживачу за його вимогою повинна бути надана інформація щодо:

- загальних умов типового (публічного) договору на надання туристичних послуг (за його наявності);
- програми туристичного обслуговування;
- характеристика транспортних засобів, що здійснюють перевезення;
- характеристики готелів, інших місць розміщення туристів;
- звичаїв місцевого населення, пам'ятки природи, історії, культури та інші об'єкти туристичного показу, що знаходяться під особливою охороною;
- стану навколишнього природного середовища, санітарну та епідеміологічну обстановку;
- правил в'їзду до країни (місця) тимчасового перебування та перебування там;
- видів і способів забезпечення харчування під час туристичної поїздки;
- видів та тематики екскурсійного обслуговування;
- дати і часу початку та закінчення туристичного обслуговування, його тривалість;
- відомостей про мінімальну кількість туристів у групі, терміни інформування туриста про те, що туристична поїздка не відбудеться через недобір групи;

- відомостей про страхову організацію, що здійснює страхування ризиків, пов'язаних з наданням туристичного обслуговування, розмір страхових відшкодувань, порядок і умови їх виплати;
- ціни туристичного обслуговування і порядок здійснення оплати;
- місце перебування організації (організацій), уповноваженої туроператором на прийняття претензій туристів;
- адрес і телефонів українських дипломатичних установ у країні тимчасового перебування або місцевих служб, до яких можна звернутися у разі виникнення труднощів під час туристичної поїздки.

5.2. Порядок розірвання договору з туроператором (турагентом)

Турист управі відмовитися від виконання договору до початку подорожі за умови оплати туроператору або турагенту фактично понесених ними витрат за послуги, надані до цього повідомлення.

Туроператор або турагент управі відмовитися від виконання договору лише за умови повного відшкодування замовникові збитків, підтверджених у встановленому порядку та заподіяних внаслідок розірвання договору, крім випадку, коли це відбулося з вини туриста.

Кожна із сторін договору може вимагати внесення змін або розірвання договору у зв'язку з істотними змінами обставин, з яких вони виходили при укладенні договору. До істотних змін обставин належать погіршення умов подорожі, зміна термінів подорожі; непередбачене збільшення транспортних тарифів; введення нових або підвищення діючих ставок податків і зборів та інших обов'язкових платежів; різка зміна курсу національних валют, а також інші підстави за домовленістю сторін.

Зміна ціни туристичного продукту, погодженої сторонами, можлива лише у випадках, передбачених договором, і тільки при істотній зміні обставин, але не пізніше ніж за 10 днів до початку туристичної подорожі у випадку, якщо її тривалість становить більш ніж 10 днів, або за 5 днів до початку туристичної поїздки у випадку, якщо її тривалість становить від двох до 10 днів, чи за 48 годин до початку туристичної поїздки у випадку, якщо її тривалість становить один день.

При цьому збільшення ціни туристичного продукту не може перевищувати 5 відсотків його первісної ціни. У разі перевищення ціни туристичного продукту більш ніж на 5 відсотків первісної ціни турист має право відмовитися від виконання договору, а туроператор (турагент) зобов'язаний повернути йому всі раніш сплачені кошти.

Відповідальність за шкоду, заподіяну життю, здоров'ю та майну туриста, визначається відповідно до цивільного законодавства, якщо договором на туристичне обслуговування не передбачена підвищена відповідальність туроператора.

5.3. Туристична поїздка за кордон на власному транспорті

Якщо туристична поїздка здійснюється на власному авто чи мотоциклі, необхідно з'ясувати, чи потребує користування транспортним засобом на території іноземної держави обов'язкового страхування цивільної відповідальності. В такому випадку туристу необхідно отримати страховий поліс – “Зелену картку”.

У цьому випадку власник (користувач) транспортного засобу зобов'язаний в установленому порядку укласти договір обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів та отримати від страховика – повного члена Моторного (транспортного) страхового бюро страховий сертифікат єдиного зразка, який прийнятий в усіх країнах - членах міжнародної системи автострахування „Зелена картка”.

II. ПЕРЕТИНАННЯ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ УКРАЇНИ ТА ПРИКОРДОННИЙ КОНТРОЛЬ

Перетинання громадянами України державного кордону України здійснюється в пунктах пропуску через державний кордон України після пред'явлення відповідних документів на право виїзду з України.

Пункт пропуску через державний кордон України – це спеціально виділена територія на залізничних та автомобільних станціях, у морських і річкових портах, аеропортах (аеродромах) з комплексом будівель, споруд і технічних засобів, де здійснюються прикордонний, митний та інші види контролю і пропуск через державний кордон осіб, транспортних засобів, вантажів та іншого майна.

Порушенням державного кордону України є перетинання його будь-якими технічними або іншими засобами без відповідного на те дозволу чи з порушенням встановленого порядку.

Не є порушеннями правил перетинання державного кордону України вимушене перетинання державного кордону особами, транспортними засобами на суші, вимушений вліт повітряних суден та інших літальних апаратів, вчинені в стані крайньої необхідності, а також за інших вимушених обставин.

1. Прикордонний контроль

Пропуск осіб, що перетинають кордон, здійснюється Державною прикордонною службою України за дійсними документами на право в'їзду на територію України чи право виїзду з неї. Пропуск транспортних засобів, вантажів, товарів та іншого майна через кордон проводиться відповідно до діючого законодавства та міжнародних договорів України.

1.1. Порядок проходження прикордонного контролю

При перетинанні громадянами кордону проводиться прикордонний контроль, який передбачає перевірку документів та підстав на право в'їзду в Україну чи виїзду з неї, а також здійснюється огляд транспортних засобів, вантажів, товарів (предметів) та іншого майна.

Прикордонний контроль здійснюється при в'їзді в Україну – перед проведенням інших видів контролю та при виїзді з України – після завершення усіх необхідних видів контролю.

Після завершення перевірки посадовою особою пункту пропуску у закордонному паспорті громадянина ставиться штамп з відповідною позначкою “В’їзд” або “Виїзд”, а також інші необхідні позначки. Закордонний паспорт (інший документ) повертається громадянину.

Випуск транспортних засобів із пункту пропуску здійснюється тільки з дозволу службових осіб КПП. Громадяни (пасажирів) і обслуговуючий персонал транспортних засобів закордонного прямування на вимогу службових осіб КПП та інших контрольних служб повинні надавати для огляду купе, каюти, службові приміщення, агрегати, транспортні засоби і вантажі.

1.2. Підстави для заборони прикордонниками перетинання кордону

У ході перевірки паспортів посадові особи Державної прикордонної служби України з’ясовують наявність обмежуючих обставин, за яких **громадянину може бути тимчасово відмовлено у виїзді з України**, а у разі потреби проводять опитування громадян, які прямують через державний кордон, для з’ясування питань, пов’язаних з їх пропуском через державний кордон.

Крім того, діюче законодавство дозволяє прикордонникам не пропустити через державний кордон України осіб, які не мають дійсних документів на право в’їзду в Україну або виїзду з України, до належного оформлення ними документів на право перетинання державного кордону України або до уточнення обставин втрати документів громадянами України в період перебування за кордоном і встановлення їх особи.

Тимчасове затримання паспорта чи його вилучення може бути оскаржено у судовому порядку.

1.3. Термін затримки громадянина України у разі порушення правил перетинання кордону

До місць утримання громадян, затриманих у разі порушення правил перетинання кордону, **поміщаються особи**, які:

- затримані згідно зі статтею 106 КПК України за підозрою у вчиненні злочину, – до 3 діб;
- затримані в адміністративному порядку, – до 3 діб з письмовим повідомленням про це прокурора протягом 24 годин з моменту затримання або на строк до 10 діб із санкції прокурора. Якщо правопорушники не мають документів, що посвідчують їх особу, у тому числі іноземці та особи без громадянства, які незаконно перетнули державний кордон

України і стосовно яких прийнято в становленому порядку рішення про передавання їх прикордонним органам суміжної держави, на час, необхідний для такого передавання;

- затримані згідно з дорученнями правоохоронних органів України в пунктах пропуску через державний кордон та розшуковуються за підозрою у вчиненні злочину, переховуються від органів дізнання, слідства та суду, ухиляються від відбуття кримінального покарання та в інших випадках, передбачених законодавством України, – до передачі затриманої особи ініціатору доручення або визначеному в дорученні органу державної влади, але не більш як на 3 доби.

Особи, які здійснили правопорушення і затримані на термін більше 3 годин, підлягають дактилоскопії (знімається відбиток пальців руки).

Про місце перебування особи, затриманої за вчинення адміністративного правопорушення, негайно повідомляються її близькі родичі, а на її прохання також власник відповідного підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган.

2. Митний контроль

Митний контроль – сукупність заходів, що здійснюються митними органами в межах своєї компетенції з метою забезпечення додержання норм Митного кодексу України, законів та інших нормативно-правових актів з питань митної справи, міжнародних договорів України, укладених в установленому законом порядку.

Митний контроль, якому підлягають усі товари і транспортні засоби, що переміщуються через митний кордон України, здійснюється безпосередньо посадовими особами митних органів.

Митний контроль товарів, транспортних засобів перевізників у пунктах пропуску через державний кордон України здійснюється цілодобово відповідно до типових технологічних схем пропуску через державний кордон України автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників, що затверджуються Кабінетом міністрів України.

2.1. Права громадян під час митного огляду

Громадяни (пасажери) та обслуговуючий персонал транспортних засобів закордонного прямування мають право бути присутні під час огляду купе, кают, транспортних засобів і вантажів, що їм належать, а також відбору зразків

проб речовин і матеріалів, що їм належать, для експрес-аналізу відповідними контрольними службами;

У разі відмови громадянам у пропуску через державний кордон, а також у разі вилучення паспорта чи предметів, які належать їм на правах приватної власності, вони мають право отримувати від службових осіб та інших контрольних служб роз'яснення про причини таких дій, а також копії протоколу про вилучення з відповідним обґрунтуванням.

При здійсненні митного контролю та оформлення не допускається заподіяння іншим державним органам, громадянам та підприємствам шкоди, припинення честі й гідності громадян та вчинення інших неправомірних дій.

Громадяни мають право оскаржити неправомірні дії службових осіб, звернувшись із відповідною скаргою до суду.

2.2. Підстави до огляду особистих речей при проходженні митного контролю та процедура його проходження

Якщо є підстави вважати, що у ручній поклажі або багажі громадянина переміщуються через митний кордон України, у тому числі транзитом, товари, які підлягають обліку і відповідним видам контролю органів державної влади, а також товари, переміщення яких через митний кордон України заборонено або обмежено, митний орган (за рішенням керівника митного органу або його заступника) має право провести огляд, а в разі необхідності й переогляд ручної поклажі та багажу з їх розпакуванням.

Огляд та переогляд ручної поклажі та багажу громадянина здійснюються в присутності цього громадянина чи уповноваженої ним особи.

Про здійснення огляду та переогляду складається акт за формою, яку встановлює Державна митна служба України.

З дозволу митного органу або з його ініціативи та ініціативи правоохоронних органів може здійснюватися навантаження, вивантаження, перевантаження, усунення пошкоджень упаковки, розпакування, упакування, перепаккування товарів, митне оформлення яких не закінчено, зміна ідентифікаційних знаків чи маркування на цих товарах або їх упаковці, а також заміна транспортного засобу. Зазначені операції здійснюються за рахунок ініціатора здійснення таких заходів.

У разі якщо в результаті цих операцій будуть виявлені порушення законодавства України, витрати на проведення операцій відшкодовуються власниками товарів, транспортних засобів або уповноваженими ними особами.

2.3. Огляд речей громадянина без його присутності

Огляд та переогляд ручної поклажі та багажу за відсутності громадянина чи уповноваженої ним особи здійснюються:

1) якщо є підстави вважати, що несупроводжуваний багаж містить товари, які становлять небезпеку для життя і здоров'я людей, тварин та рослин, а також довкілля;

2) якщо громадянин чи уповноважена ним особа не з'явилися протягом одного місяця з дня надходження несупроводжуваного багажу;

3) якщо товари пересилаються у міжнародних поштових відправленнях або міжнародних експрес-відправленнях;

4) у разі залишення на території України ручної поклажі і багажу з порушенням зобов'язання про їх транзит через територію України.

Про здійснення огляду та переогляду ручної поклажі та багажу за відсутності громадянина складається акт за формою, встановленою Державною митною службою України.

2.4. Особистий огляд громадянина

Особистий огляд громадянина як виняткова форма митного контролю проводиться лише за письмовою постановою керівника митного органу або особи, яка його заміщає, і у випадках, коли є достатні підстави вважати, що громадянин, який прямує через митний кордон України чи перебуває в зоні митного контролю або в транзитній зоні міжнародного аеропорту, приховує предмети контрабанди чи товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил або заборонені для ввезення в Україну, вивезення з України чи транзиту через територію України.

На митному посту особистий огляд може також проводитися за письмовою постановою керівника поста або особи, яка його заміщає, з обов'язковим повідомленням протягом доби керівника відповідного митного органу про підстави і результати такого огляду.

Перед початком огляду посадова особа митного органу повинна пред'явити громадянину письмову постанову керівника митного органу, керівника митного поста чи особи, яка їх заміщує, ознайомити громадянина з його правами та обов'язками під час проведення такого огляду і запропонувати добровільно пред'явити приховувані товари.

Особистий огляд громадянина повинен здійснювати уповноважений працівник митниці однієї статі з особою, яка проходить огляд, за присутності не

менш як двох не зацікавлених понятих тієї ж статі в ізольованому приміщенні, що відповідає встановленим санітарно-гігієнічним вимогам.

Доступ до приміщення, де проводиться огляд, громадян, які не беруть участі у ньому, і можливість спостерігати за проведенням огляду з боку таких громадянами мають бути виключені.

Обстеження органів тіла громадянина має проводитися лише медичним працівником.

Під час проведення особистого огляду складається протокол за встановленою формою. Протокол підписується посадовою особою митного органу, що проводила огляд, громадянином, який проходив огляд, понятими, які були присутні під час огляду, а у разі обстеження медичним працівником - також цим працівником. Копія протоколу надається громадянинуві. Громадянин, який проходив огляд, має право зробити заяву в такому протоколі.

III. ПЕРЕМІЩЕННЯ ПРЕДМЕТІВ ТА ГРОШЕЙ ЧЕРЕЗ КОРДОН

Громадяни можуть вільно переміщати через митний кордон України будь-які речі, крім речей, ввезення яких в Україну чи вивезення з України заборонено, або в тому випадку, якщо їхній транзит через територію України заборонено.

Предмети, валютні цінності, що переміщуються громадянами через митний кордон України, підлягають обов'язковому декларуванню.

1. Митна декларація

Митна декларація – це письмова заява встановленої форми, яка подається митному органу і містить відомості щодо товарів і транспортних засобів, які переміщуються через митний кордон України, необхідні для їх митного оформлення або переоформлення.

Умови та порядок застосування форм декларування, перелік відомостей, необхідних для здійснення митного контролю та митного оформлення, визначаються Кабінетом міністрів України, а порядок заповнення митних декларацій та інших документів, що застосовуються під час митного оформлення товарів і транспортних засобів, встановлюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи.

З дозволу митного органу відомості, зазначені у митній декларації, можуть бути змінені чи доповнені, а подана митна декларація відкликана. Зміна, доповнення чи відкликання можуть бути здійснені лише до моменту прийняття митним органом митної декларації до митного оформлення.

Внесення до митної декларації змін чи доповнень, які мають істотне значення для застосування процедур митного контролю щодо товарів і транспортних засобів або впливають на умови оподаткування товарів чи застосування до них заходів нетарифного регулювання, здійснюється шляхом подання митному органу нової митної декларації, якщо це дозволяється нормами Митного кодексу України.

Посадові особи митних органів не мають права заповнювати митну декларацію, змінювати чи доповнювати відомості, зазначені в митній декларації, за винятком внесення до неї відомостей, що належать до компетенції митних органів.

Громадяни, які проходять через зони (коридори) спрощеного митного контролю, звільняються від подання митної декларації.

2. Вивезення предметів і товарів за межі митної території України

2.1. Вивезення предметів і товарів без оподаткування ***Громадянам дозволяється вивозити без оподаткування за межі митної території України наступні предмети і товари:***

- товари, сукупна вартість яких не перевищує суму, еквівалентну 200 євро;
- предмети, що вивозяться (пересилаються) у зв'язку з виїздом за межі України на постійне місце проживання;
- предмети, що входять до складу спадщини, оформленої в Україні на користь громадянина-нерезидента, за умови підтвердження складу спадщини органами, що вчиняють нотаріальні дії;
- товари, які тимчасово вивозяться (пересилаються) за межі митної території України під письмове зобов'язання про їх зворотне ввезення;
- товари, які були тимчасово ввезені на митну територію України під зобов'язання про їх зворотне вивезення, що підтверджується відповідними документами;
- предмети, одержані громадянами-нерезидентами у вигляді призів і нагород за участь у змаганнях, конкурсах, фестивалях тощо, які проводяться на території України, що підтверджується відповідними документами;
- предмети (майно) особистого користування, у тому числі предмети початкового облаштування, придбані в Україні громадянами-нерезидентами, які користуються пільгами згідно з міжнародними договорами України, що вивозяться (пересилаються) цими громадянами у зв'язку з їх остаточним виїздом за межі України;
- товари, придбані громадянами-нерезидентами на території України, загальна вартість яких не перевищує суми іноземної валюти, ввезеної цими громадянами під час в'їзду в Україну, за умови подання відповідних документів;
- предмети, призначені для особистого користування, що вивозяться (пересилаються) громадянами-нерезидентами у зв'язку з остаточним виїздом за межі України;
- товари, що вивозяться громадянами-нерезидентами у зв'язку з остаточним виїздом за межі України, на суму, що не перевищує 80 відсотків доходу, одержаного за час роботи чи навчання в Україні, за умови подання відповідних документів.

У разі переїзду громадян на постійне місце проживання до інших держав їм дозволяється вивозити особисті нагороди, на які є орденські книжки або нагородні посвідчення.

Вивезення громадянами, які переїжджають на постійне місце проживання до іншої держави, нагород, що залишилися їм від померлих батьків, можливе за умови подання документів, що підтверджують переїзд громадян на постійне місце проживання до іншої держави, свідоцтва про смерть, орденських книжок або нагородних посвідчень та документів, що підтверджують родинні зв'язки.

2.2. Тимчасове вивезення предметів і товарів за межі митної території України

Тимчасовим вивезенням є митний режим, відповідно до якого товари можуть вивозитися за межі митної території України з обов'язковим наступним поверненням цих товарів без будь-яких змін, крім природного зношення чи втрат за нормальних умов транспортування.

Дозвіл на тимчасове вивезення за межі митної території України під зобов'язання про зворотне ввезення допускається, зокрема, щодо товарів, призначених для демонстрації або використання на виставках, ярмарках, конференціях або інших подібних заходах, і товарів, що ввозяться з освітніми, науковими чи культурними цілями, а також будь-яких інших товарів, що ввозяться в рамках навчальної, наукової або культурної діяльності.

Переміщення товарів у режимі тимчасового вивезення передбачає:

1) подання митному органу документів на такі товари з обґрунтуванням підстав їх тимчасового вивезення за межі митної території України;

2) надання митному органу, що здійснює митне оформлення товарів, які тимчасово вивозяться, зобов'язання про їх зворотне ввезення у строки, що обумовлені метою тимчасового вивезення, але не перевищують строків, встановлених чинним законодавством України;

3) подання митному органу, що здійснює митне оформлення товарів, які тимчасово вивозяться, дозволу відповідного компетентного органу на тимчасове вивезення товарів, якщо отримання такого дозволу передбачено законом.

Загальний термін тимчасового вивезення товарів становить один рік з дня вивезення з митної території України. Проте, з урахуванням мети вивезення товарів та інших обставин, зазначений термін може бути продовжений відповідним митним органом.

Звільнення від сплати податків під час переміщення товарів у режимі тимчасового вивезення регулюється виключно податковим законодавством України.

2.3. Вивіз предметів культури та мистецтва

Приймає рішення про можливість вивезення культурних цінностей та видає свідоцтва на право їх вивезення Державна служба контролю за переміщенням культурних цінностей через державний кордон України при Міністерстві культури і туризму України.

2.3.1. Оформлення права на вивезення культурних цінностей

Клопотання про право на вивезення культурних цінностей подається до Державної служби контролю не пізніше ніж за місяць до дати їх вивезення власником чи уповноваженою ним особою.

До клопотання додаються документ, що підтверджує право власності на культурні цінності та висновок державної експертизи.

Про прийняте рішення власник культурних цінностей чи уповноважена ним особа письмово повідомляється в місячний термін від дня офіційного надходження клопотання.

У разі прийняття Державною службою контролю рішення про можливість вивезення (тимчасового вивезення) культурних цінностей власнику культурних цінностей чи уповноваженій ним особі видається свідоцтво встановленого зразка на право вивезення (тимчасового вивезення) культурних цінностей.

Вивезенню з України не підлягають:

- культурні цінності, занесені до Державного реєстру національного культурного надбання;
- культурні цінності, включені до Національного архівного фонду;
- культурні цінності, включені до Музейного фонду України.

Якщо авторство громадянина підтверджене документально, є відповідний дозвіл (свідоцтво) на право вивезення (тимчасового вивезення) культурних цінностей, а також письмове зобов'язання про зворотне ввезення (повернення) цих предметів, то в такому випадку ці культурні цінності вивозяться за межі митної території України без оподаткування

2.4. Вивезення валюти та цінних паперів

2.4.1. Валюта України

Фізична особа має право вивозити за межі України на одну особу (незалежно від віку) валюту України в сумі, що не перевищує 10000 гривень, у тому числі

ювілейні та пам'ятні монети із недорогоцінних та дорогоцінних металів у сумі, що не перевищує 3000 гривень (за винятком монет із дорогоцінних металів) за умови усного та письмового декларування митному органу валюти України.

2.4.2. Іноземна валюта

Фізична особа має право вивозити за межі України на одну особу (незалежно від віку) іноземну валюту та/або дорожні й іменні чеки та/або картки Visa Travel Money в сумі, що не перевищує 10000 доларів США або еквівалент цієї суми в іншій іноземній валюті за офіційним курсом гривні до іноземних валют, установленим Національним банком України на день перетинання митного кордону, із них:

а) за умови усного декларування митному органу іноземної валюти та/або чеків на суму, що не перевищує 3000 доларів США, або еквівалент цієї суми в іншій іноземній валюті;

б) за умови письмового декларування митному органу іноземної валюти та/або чеків, якщо сума перевищує 3000 доларів США, або еквівалент цієї суми в іншій іноземній валюті, без підтвердних документів (для фізичної особи-резидента) та на підставі довідки уповноваженого банку за Формою 01 (для фізичної особи-нерезидента), а також карток Visa Travel Money на підставі довідки уповноваженого банку за Формою 01.

Також фізична особа, за умови письмового декларування митним органом, має право вивозити за межі України на одну особу (незалежно від віку) банківські метали вагою до 200 грамів у вигляді злиwkів та в іноземних монетах з дорогоцінних металів з пробами не нижче ніж: для золота - 900; для срібла - 925; для платини та паладію – 999.

Дозволяється вивезення за межі України фізичними особами - резидентами та нерезидентами з обов'язковим зазначенням у митній декларації іноземної валюти, чеків, банківських металів, що ввезені раніше в Україну на законних підставах (за наявності митної декларації на їх увезення).

2.4.2.1. Вивезення іноземної валюти, чеків за межі України фізичними особами, які виїжджають у службові відрядження

Фізичними особами, які виїжджають у службові відрядження, дозволяється вивезення за межі України:

а) за умови усного декларування митному органу іноземної валюти готівкою та/або дорожніми чеками для фізичних осіб-резидентів та нерезидентів на суму до 3000 доларів США або еквівалент цієї суми в іншій іноземній ва-

люті за офіційним курсом гривні до іноземних валют, установленим Національним банком на день перетинання митного кордону;

б) з обов'язковим зазначенням у митній декларації фізичними особами - резидентами та нерезидентами іноземної валюти, чеків, що ввезені раніше в Україну на законних підставах (за наявності митної декларації на їх ввезення); коштів загальною сумою до 10000 доларів США або еквівалент цієї суми в іншій іноземній валюті за офіційним курсом гривні до іноземних валют, установленим Національним банком України на день оформлення митної декларації, готівкою та/або дорожніми чеками за довідкою уповноваженого банку на вивезення іноземної валюти та чеків, виражених в іноземній валюті, за Формою 01, а також чеків, що були надіслані в Україну з дотриманням вимог законодавства України (для фізичних осіб-нерезидентів).

2.5. „Зелений коридор”

„Зелений коридор” – це спрощена систему перетину кордону, якою можна скористатися, якщо немає предметів, обов'язкових до декларування.

2.5.1. Право скористатися “Зеленим коридором” при виїзді з України Від'їжджаючи з України, правом скористатися „Зеленим коридором” мають особи, що на момент перетину кордону при собі не мають:

- банківських металів;
- зброї, вибухових, наркотичних, психотропних, отруйних, сильнодіючих речовин та ліків;
- радіоактивних матеріалів;
- предметів старовини і мистецтва, музичних інструментів;
- друкованих видань, аудіо- та аудіовізуальних матеріалів, інших носіїв інформації;
- об'єктів флори, фауни, їх частин і одержаної з них продукції;
- товарів, сукупна вартість яких перевищує суму, еквівалентну 200 євро;
- валюти України, у тому числі у вигляді ювілейних та пам'ятних монет із золота і срібла;
- платіжних карток, емітованих іноземними банками (для резидентів України).

Крім того, правом скористатися „Зеленим коридором” мають особи, що на момент перетину кордону при собі мають не більше:

- валюти України – 1000 гривень (з урахуванням ювілейних та пам'ятних монет із недорогоцінних металів) – для резидентів України;
- іноземної валюти – 3000 доларів США готівкою та/або дорожніми чеками (або еквівалент у будь-якій іншій іноземній валюті) – для резидентів України;
- іноземної валюти – 1000 доларів США готівкою та/або дорожніми чеками (або еквівалент у будь-якій іншій іноземній валюті) – для нерезидентів України.

3. Ввезення товарів на митну територію України

Громадяни, за умови дотримання вимог МКУ та інших законодавчих актів України, можуть переміщати через митний кордон України будь-які особисті речі та товари, крім тих, що заборонені до ввезення в Україну, а також тих, щодо яких законодавством України встановлені обмеження.

Особисті речі, що безпосередньо ввозяться громадянами в супроводжуваному багажі будь-якими видами транспорту на митну територію України або пересилаються в несупроводжуваному багажі, усно чи письмово декларуються за бажанням власника таких речей або на вимогу посадової особи митного органу та не оподатковуються.

3.1. Оподаткування товарів

Товари, які ввозяться громадянами на митну територію України, підлягають оподаткуванню в порядку та на умовах, визначених законами України.

3.2. Ввезення предметів і товарів без оподаткування

Громадянами дозволяється ввозити без оподаткування на митну територію України наступні предмети та товари:

- товари, сумарна митна вартість яких не перевищує 200 євро, а загальна вага не перевищує 50 кг, що ввозяться громадянами у супроводжуваному багажі (за умови усного декларування), пересилаються в несупроводжуваному багажі та надходять на адресу громадян у міжнародних поштових відправленнях;
- предмети особистого користування, що тимчасово ввозяться (пересилаються) громадянами-нерезидентами на митну територію України під письмове зобов'язання про їх зворотне вивезення;

- предмети, що ввозяться (пересилаються) у разі переселення громадян на постійне місце проживання в Україну;
- товари, що ввозяться (пересилаються) громадянами, які користуються пільгами згідно з міжнародними договорами України, укладеними в установленому законом порядку;
- предмети, які ввозяться (пересилаються) громадянами і входять до складу спадщини, відкритої за межами митної території України на користь резидента, у разі підтвердження складу спадщини органами, що вчиняють нотаріальні дії у країні її відкриття. Зазначене підтвердження підлягає легалізації у консульських установах України, що діють у відповідній країні;
- предмети, одержані громадянами-резидентами у вигляді нагород і призів на змаганнях, конкурсах, фестивалях за межами митної території України, за умови документального підтвердження факту нагородження;
- товари, що були попередньо вивезені (переслані) громадянами за митний кордон України під письмове зобов'язання про їх зворотнє ввезення і ввозяться (пересилаються) назад на митну територію України, за наявності відповідної вивізної митної декларації;
- товари, що у порядку, передбаченому законодавством України, ввозяться (пересилаються) на митну територію України працівниками дипломатичної служби закордонних дипломатичних установ України, які перебували за кордоном у довготерміновому відрядженні й повертаються в Україну після завершення цього відрядження;
- товари, що належать громадянам-нерезидентам та переміщуються транзитом через митну територію України;
- товари, що належать громадянам-резидентам та переміщуються транзитом у транзитних зонах міжнародних аеропортів;
- сільськогосподарська продукція, отримана громадянами-резидентами як натуральна плата за виконану роботу в країнах - учасниках СНД, з якими Україна уклала угоди про вільну торгівлю, що ввозиться в порядку та обсягах, які визначаються Кабінетом Міністрів України;
- плодоовочева продукція, вирощена громадянами-резидентами на власних присадибних ділянках суміжних держав, за умови підтвердження кількості вирощеної продукції довідками органів місцевого самоврядування, права власності й такі ділянки, подання сертифіката відповідності або свідоцтва встановленого зразка про визнання серти-

фіката, що ввозиться в порядку та обсягах, які визначаються Кабінетом міністрів України.

3.3. Предмети, при ввезенні яких необхідне отримання дозволів

За дозвільними документами державних органів здійснюється переміщення через митний кордон України будь-якої зброї, боєприпасів, вибухових речовин; наркотиків, психотропних речовин; предметів старовини та мистецтва; друкованих видань та інших носіїв інформації; отруйних, сильнодіючих речовин та ліків; радіоактивних матеріалів; об'єктів флори й фауни, їхніх частин та одержаної з них продукції; високочастотних радіоелектронних пристроїв та засобів зв'язку.

Табл. 2. Право надання дозволу на перевезення через кордон того чи іншого предмету (товару)

Назва предмету (товару)	Організація, чий дозвіл необхідно отримати і обов'язково пред'явити при митному контролі
Вогнепальна зброя, набої до неї, холодна зброя, вибухові матеріали, спеціальні засоби самооборони, заряджені речовинами сльозочінної та подразливої дії	Дозвіл Міністерства внутрішніх справ України
Собаки	Ветеринарний сертифікат, а також Міжнародний кінологічний сертифікат (паспорт), видані Кінологічною спілкою України або її відділеннями
Інші живі тварини	Ветеринарний сертифікат Державного комітету України по стандартизації, метрології та сертифікації
Радіоелектронні засоби і високочастотні пристрої, установки	Дозвіл Державної інспекції електрозв'язку України
Лікарські засоби не більше кількості, потрібної для одного хворого на один курс лікування за призначенням лікаря, наркотичні та психотропні речовини, а також пристрої для куріння опію та гашишу	Дозвіл Міністерства охорони здоров'я
Продукти харчування, продовольча сировина, супутні матеріали в обсягах, що перевищують норми	Сертифікат відповідності Державного комітету України по стандартизації, метрології та сертифікації

Наявність зазначених сертифікатів не є підставою для звільнення або відстрочення від сплати відповідних платежів (ввізне мито, податок на додану вартість, акцизний збір).

Предмети, що підлягають ветеринарному, екологічному, санітарному або фітосанітарному контролю, пропускаються після здійснення такого контролю відповідними службами.

3.4. Ввезення алкогольних напоїв та тютюнових виробів

Громадяни можуть ввозити алкогольні напої та тютюнові вироби на митну територію України без сплати податків, установлених на імпорту, за умови, що вони ввозяться на митну територію України громадянами, які досягли 18-річного віку, та переміщуються через митний кордон України у супроводжуваному багажі або ручній поклажі громадян, **у таких кількостях з розрахунку на одну особу**: горілчані вироби - 1 літр; вино - 2 літри; тютюнові вироби - 200 цигарок/50 сигар (або 250 грамів цих виробів); пиво - 5 літрів; продукти харчування для власного споживання, що ввозяться в порядку та обсягах, які визначаються Кабінетом міністрів України - на суму до 50 євро та продукти харчування в упаковці виробника, що надходять на адресу фізичних осіб у міжнародних поштових відправленнях, - до 10 кілограмів.

Алкогольні напої та тютюнові вироби, незалежно від їхньої кількості, не звільняються від оподаткування, якщо особа, яка ввозить їх на митну територію України, була відсутня в Україні менш ніж 24 години.

3.5. Ввезення в Україну валюти України фізичними особами

Фізична особа має право ввозити в Україну на одну особу (незалежно від віку) валюту України в сумі, що не перевищує 10000 гривень, у тому числі ювілейні та пам'ятні монети із недорогоцінних та дорогоцінних металів (за винятком монет із дорогоцінних металів) у сумі що не перевищує 3000 гривень, – за умови усного декларування митному органу та, якщо ця сума перевищує 3000 гривень – за умови письмового декларування митному органу.

Фізична особа має право ввозити в Україну валюту України на суму, що перевищує норму для усного декларування, якщо валюта України була вивезена з України на законних підставах (за наявності митної декларації).

Ввезення валюти України фізичними особами – резидентами та нерезидентами в сумі, яка перевищує встановлені норми, а також в інших випадках, дозволяється на підставі індивідуальної ліцензії Національного банку України, копія якої надсилається відповідним структурним підрозділом банку до Державної митної служби.

3.6. Ввезення іноземної валюти, чеків, банківських металів в Україну фізичними особами

Фізична особа має право ввозити в Україну на одну особу (незалежно від віку) іноземну валюту та/або чеки в сумі, що не перевищує 15000 доларів США або еквівалент цієї суми в іншій іноземній валюті за офіційним курсом гривні до іноземних валют, установленим Національним банком України на день перетинання митного кордону, за умови усного декларування митному органу на суму, що не перевищує 3000 доларів США, або еквівалент цієї суми в іншій іноземній валюті; за умови письмового декларування митному органу, якщо сума перевищує 3000 доларів США, або еквівалент цієї суми в іншій іноземній валюті, без підтверджуючих документів.

Фізична особа має право ввозити в Україну на одну особу (незалежно від віку) банківські метали вагою до 500 г у вигляді злиwkів та в іноземних монетах з дорогоцінних металів з пробами не нижче ніж: для золота - 900; для срібла - 925; для платини та паладію - 999 за умови письмового декларування митним органам.

Дозволяється ввезення в Україну фізичними особами-резидентами і нерезидентами за наявності повноважень юридичної особи-нерезидента готівкової вільно конвертованої валюти в сумі до 10000 доларів США включно або еквівалент цієї суми, для оплати експортованих з України продукції, виконаних робіт, отриманих послуг з додержанням вимог законодавства України.

Ввезення фізичними особами - резидентами та нерезидентами банківських металів у вигляді злиwkів, вага яких перевищує 500 грамів, здійснюється за спеціальним дозволом Національного банку України, копія якого надсилається відповідним структурним підрозділом банку до Державної митної служби.

Фізична особа-резидент має право ввозити в Україну з обов'язковим зазначенням у митній декларації іноземну валюту, чеки, банківські метали, що вивезені раніше за межі України на законних підставах (за наявності митної декларації).

3.7. Ввезення іноземної валюти фізичними особами, які прямують через територію України транзитом

Дозволяється ввезення в Україну фізичними особами, які прямують через територію України транзитом, коштів у сумі до 30000 доларів США або еквівалент цієї суми в іншій іноземній валюті за офіційним курсом гривні до іноземних валют, встановленим Національним банком України на день оформлення митної декларації, чеків, емітованих іноземними банками та небанківськими установами, у сумі до 30000 доларів США, банківських металів у вигляді злиwkів

ків загальною вагою до 1000 грамів за наявності в них транзитної української візи, візи країни призначення, проїзних квитків або інших документів, що підтверджують транзитний характер поїздки.

3.8. Переміщення пластикових карток

Ліміт на ввезення безготівкової суми до України не встановлено.

Важливою умовою при цьому є те, що картка має бути тільки українського банку, яку потрібно неодмінно задекларувати усно.

Дозволяється ввезення до України за умови усного декларування митному органу фізичними особами - резидентами і нерезидентами — платіжних карток, емітованих банками України (в тому числі міжнародних платіжних систем) та платіжних карток, емітованих іноземними банками (в тому числі міжнародних платіжних систем) та небанківськими установами, карток Visa Travel Money, а також іменних (вкладних) книжок та інших вкладних документів, що засвідчують наявність вкладів в іноземній валюті в уповноважених банках, за умови, що ці документи виписані на ім'я особи, яка в'їжджає в Україну.

Крім того, фізичними особами-резидентами дозволяється ввезення до України іменних ощадних (вкладних) книжок та інших вкладних документів, що засвідчують наявність вкладів у гривнях у банках України, за умови, що ці документи виписано на ім'я особи, яка в'їжджає в Україну.

Платіжна картка іноземного банку може бути вивезена й ввезена в Україну громадянином України за умови, що картку письмово задекларовано. При цьому громадянин України має пред'явити митникам ліцензію НБУ на відкриття рахунку в іноземному банку.

3.9. Право скористатися “Зеленим коридором” при в'їзді до України

В'їжджаючи до України, правом скористатися „Зеленим коридором” мають особи, котрі на момент перетину кордону при собі не мають:

- банківських металів;
- зброї, вибухових, наркотичних, психотропних, отруйних, сильнодіючих речовин та ліків;
- радіоактивних матеріалів;
- предметів старовини і мистецтва, музичних інструментів;
- друкованих видань, аудіо- та аудіовізуальних матеріалів, інших носіїв інформації;
- об'єктів флори, фауни, їх частин і одержаної з них продукції;

- валюти України, у тому числі у вигляді ювілейних та пам'ятних монет із золота і срібла;
- товарів в обсягах, що підлягають оподаткуванню;
- окремо відправленого багажу або багажу, що відстав.

Крім того, **правом скористатися „Зеленим коридором” мають особи, котрі на момент перетину кордону при собі мають не більше:** горілчаних виробів – 1 літр; вина – 2 літри; пива – 5 літрів; тютюнових виробів – 200 цигарок (або 200 г тютюнових виробів); продуктів харчування для власного споживання – на суму 50 євро (крім продукції тваринного походження); валюти України – 1000 гривень (з урахуванням ювілейних та пам'ятних монет із недорогоцінних металів) – для резидентів України; іноземної валюти – 3000 доларів США готівкою та/або дорожніми чеками (або еквівалент у будь-якій іншій іноземній валюті) – для резидентів України; іноземної валюти – 1000 доларів США готівкою та/або дорожніми чеками (або еквівалент у будь-якій іншій іноземній валюті), чеків, емітованих іноземними банками, – для нерезидентів України.

4. Предмети, які заборонено переміщати через кордон

4.1. Предмети, які заборонено вивозити

Не допускається вивезення громадянами за межі митної території України незалежно від загальної вартості:

- товарів, щодо яких відповідно до законодавства України застосовуються заходи тарифного та нетарифного регулювання експорту;
- товарів, на які встановлено державні дотації, крім предметів особисто-го користування;
- товарів промислового призначення (обладнання, комплектуючих виробів, матеріалів тощо) згідно з переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України;
- культурні цінності, занесені до Державного реєстру національного культурного надбання, включені до Національного архівного фонду та до Музейного фонду України;
- сильнодіючих, отруйних, радіоактивних, вибухових речовин, інших предметів, що можуть завдати шкоди здоров'ю або загрожувати життю населення та тваринного світу чи призвести до руйнування навколишнього середовища;
- інших, передбачених законодавством України.

4.2. Предмети, які заборонено ввозити

На території України заборонено ввозити, насамперед, сильнодіючі, отруйні, радіоактивні, вибухові речовини, інші предмети, що можуть завдати шкоди здоров'ю або загрожувати життю населення і тваринного світу чи призвести до зараження, руйнування навколишнього середовища.

Не дозволяється також ввезення предметів, імпорт яких здійснюється з порушенням прав промисловості або інтелектуальної власності.

Не можна пересилати в міжнародних поштових відправленнях харчові продукти, що не мають сертифікату відповідності.

Не підлягають пропуску через митний кордон України також:

- товари, що можуть завдати шкоди здоров'ю або загрожувати життю населення та тваринному світу чи призвести до заповідання шкоди довкіллю;
- літературні та художні твори, поліграфічна та інша друкована продукція, кіно-, фото-, аудіо- та відеоматеріали, що пропагують війну, жорстокість, порнографію, расову, етнічну або релігійну ворожнечу, закликають до насильницького повалення конституційного ладу в Україні;
- товари та особисті речі, на пропуск яких потрібні дозволи інших державних установ, без наявності цих дозволів. Перелік цих товарів та особистих речей визначається Кабінетом міністрів України;
- інші предмети (товари), заборонені до ввезення в Україну згідно із законодавством України (інформація про такі предмети є на пунктах пропуску — для загального ознайомлення з нею).

Існують також і обмеження щодо віку транспортних засобів, що ввозяться в Україну, встановлюються Кабінетом міністрів України.

4.3. Предмети, транзит яких заборонено

Заборонено транзит через територію України зброї та боеприпасів усіх видів, військового спорядження; літальних апаратів, їхніх частин, приладів та спорядження до них; верстатів і машин, призначених для виготовлення зброї, боеприпасів усіх видів та літальних апаратів, запасних частин до них; наркотичних засобів; радіоактивних предметів та речовин; сильнодіючих, отруйних та вибухових речовин, інших предметів, що можуть завдати шкоди здоров'ю або загрожувати життю населення й тваринного світу чи призвести до руйнування навколишнього середовища; інших предметів (товарів), заборонених до ввезення в Україну згідно із законодавством України (інформація про такі предмети є на пунктах пропуску — для загального ознайомлення з нею).

5. Надзвичайні ситуації

У разі виникнення в будь-якій іноземній державі надзвичайної ситуації, що унеможливорює створення в ній умов для безпеки громадян України, Кабінет міністрів України приймає рішення про особливий порядок виїзду громадян України до цієї держави. Рішення та інформація про це доводяться до відома громадян, які мають намір виїхати до даної держави.

Громадяни України, які мають намір виїхати до держави, щодо якої прийнято рішення про обмеження виїзду, і які мають візу на в'їзд до цієї держави, якщо інше не передбачено міжнародним договором України, попереджаються про неможливість з боку України забезпечити громадянину необхідну безпеку у зв'язку з виникненням надзвичайної ситуації. Це попередження не є заборону для виїзду.

6. Корисна інформація та поради під час поїздки за кордон

6.1. Корисна інформація

6.1.1. Магазины DUTY FREE

Duty free — мережа магазинів безмитної торгівлі, що знаходяться на міжнародних пунктах пропуску.

Магазин безмитної торгівлі — це митний режим, відповідно до якого товари, а також супутні товарам роботи, не призначені для споживання на митній території України, знаходяться та реалізуються під митним контролем у пунктах пропуску на митному кордоні України, відкритих для міжнародного сполучення, інших зонах митного контролю, визначених митними органами України, без справляння мита, податків, установлених на експорт та імпорт таких товарів, та без застосування заходів нетарифного регулювання.

Магазини безмитної торгівлі здійснюють торгівлю всіма видами продовольчих і непродовольчих товарів вітчизняного (на умовах експорту) та іноземного походження, крім товарів, реалізацію яких заборонено законодавством тієї чи іншої держави.

6.1.2. Система FREE SHOPPING

В країнах Європейського Союзу існує система пільг, які заохочують тих, хто бажає зробити покупку, зменшуючи податковий тиск. Для цього існує спеціальна система магазинів, де покупці, виключно іноземці, в тому числі й громадяни України, можуть зекономити чималі суми. Така система має назву Tax Free Shopping.

Перед поверненням до України з країни Європейського Союзу громадянин, у разі придбання товарів в магазинах Tax Free, має можливість повернути суму, що дорівнює податкові на додану вартість.

Чек в магазинах Tax Free виписує продавець, або, якщо магазин великий, - менеджер магазину в спеціальному бюро. Для цього необхідно пред'явити свій закордонний паспорт. До чеку вноситься номер закордонного паспорта, прізвище, ім'я та адресу покупця, а також сума покупки, сума сплаченого ПДВ і сума до виплати (ПДВ мінус комісійні), яку покупець повинен отримати при виїзді з ЄС. ПДВ та комісійні в країнах ЄС різні. Так, сума для повернення може складати і 10%, і, навіть, 19% від вартості покупки.

В останній день перебування в країні необхідно зареєструвати чек Tax Free на митниці в пункті відправлення (на вокзалі, в аеропорту і т. д.) Всі товари мають бути у нерозкритій фабричній упаковці, з етикетками та цінниками. Надалі необхідно звернутись до офісу Tax Free з цими документами та паспортом, щоб отримати гроші.

Правила повернення грошей в кожній країні Європейського Союзу відрізняються. Так, в одній країні, щоб отримати право повернення ПДВ, потрібно придбати товарів в магазинах системи Tax Free на певну суму, в іншій - відмітка (печатка) митниці на Tax Free чеках може бути проставлена лише у межах певного часу, що відраховується від дня купівлі товару, або лише в тому випадку, якщо товаром не користувались, тощо.

6.2. Корисні поради

1. Люди, яких свого часу було прооперовано, можуть не знати про імплантовані їм металеві прилади. У цьому випадку необхідно заздалегідь подбати про медичну довідку, де буде вказано про такий імплантант.

2. Купуючи товар за кордоном, чеки необхідно зберігати до повернення в Україну.

3. Препарати без написів (чи з нечіткими написами) краще не брати із собою у поїздку за кордон. Якщо ж конче необхідно вживати під час поїздки, треба заздалегідь подбати про відповідні медичні сертифікати.

4. Для оформлення в'їзної митної декларації при наявності багажу, що відстав, необхідно надати митну декларацію із зазначенням кількості місць багажу, що відстав, та документ "PIR" на багаж (оформлюється службою розшуку "Lost and Found" до проходження митного контролю). При отриманні такого багажу та відсутності в'їзної митної декларації норми безмитного пропуску предметів не застосовуються.

IV. КОНТРАБАНДА, ІНШІ МИТНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

1. Контрабанда

Контрабанда – переміщення товарів через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю, вчинене у великих розмірах, а також незаконне переміщення історичних та культурних цінностей, отруйних, сильнодіючих, радіоактивних або вибухових речовин, зброї, боєприпасів (крім гладкоствольної мисливської зброї та бойових припасів до неї), та стратегічно важливих сировинних товарів, щодо яких законодавством встановлено відповідні правила вивезення за межі України.

Відповідальність за контрабанду, в залежності від тяжкості вчиненого діяння, полягає у формі штрафу в розмірі від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або конфіскацію цих товарів, а також конфіскацію транспортних засобів, що використовувалися для переміщення товарів, — безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України, – при адміністративному правопорушенні або карається позбавленням волі на строк від п'яти до дванадцяти років з конфіскацією предметів контрабанди та з конфіскацією майна – кримінальний злочин.

Суб'єктами відповідальності за порушення митних правил можуть бути громадяни, які на момент вчинення такого правопорушення досягли 16-річного віку, а також посадові особи підприємств.

2. Приховування предметів

Незаконне переміщення предметів із приховуванням від митного контролю — переміщення через митний кордон України з використанням спеціально виготовлених сховищ (тайників) та інших засобів чи способів, що утруднюють їх виявлення, або шляхом надання одним товарам вигляду інших, або з поданням митному органу як підстави для переміщення товарів підроблених документів чи одержаних незаконним шляхом або таких, що містять неправдиві дані.

Спеціально виготовлене сховище (тайник) – сховище, виготовлене з метою незаконного переміщення товарів через митний кордон України, а також

обладнані і пристосовані з цією ж метою конструктивні ємності та предмети, які попередньо піддавалися розбиранню, монтажу тощо.

Використанням інших засобів чи способів, що утруднюють виявлення предметів, можуть визнаватися, зокрема, приховування останніх у валізах, одязі, взутті, головному вбранні, речах особистого користування, на тілі або в організмі людини чи тварини, а також надання одним предметам вигляду інших (зміна їхніх зовнішніх ознак — форми та стану, упаковки, ярликів, етикеток тощо).

3. Переміщення товарів за підробленими документами

Загальною підставою для переміщення предметів через митний кордон є визначені нормативними актами документи, без яких неможливо одержати дозвіл митниці на пропуск предметів через митний кордон. Це може бути митна декларація, контракт, коносамент, ліцензія, квота, товарно-супровідні документи, дозвіл відповідних державних органів тощо.

Підробленими слід вважати як фальшиві документи, так і справжні, до яких внесено неправдиві відомості чи окремі зміни, що перекручують зміст інформації щодо фактів, які ними посвідчуються, а також документи з підробленими відбитками печаток, штампів, підписами тощо.

Документами, що містять неправдиві дані, є такі, в яких містяться відомості щодо суті угоди, найменування, асортименту, ваги, кількості чи вартості предметів, щодо їх відправника чи одержувача, щодо держави, з якої вони вивезені чи в яку переміщуються, і не відповідають дійсності.

Під незаконно одержаними розуміються документи, які особа отримала за відсутності законних підстав або з порушенням встановленого порядку.

4. Протокол про порушення митних правил

Про кожний випадок виявлення порушення митних правил уповноважена посадова особа митного органу, яка виявила таке порушення, складає протокол.

Складати протокол про порушення митних правил мають право посадові особи, які згідно із штатним розписом митного органу уповноважені здійснювати митний контроль, митне оформлення і пропуск через митний кордон України товарів і транспортних засобів і які безпосередньо виявили порушення митних правил; посадові особи підрозділу по організації боротьби

з контрабандою та порушеннями митних правил спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи, підрозділів по боротьбі з контрабандою та порушеннями митних правил регіональних митниць і митниць, які згідно з посадовими обов'язками мають таке право, а також інші посадові особи, уповноважені керівником спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи або керівником регіональної митниці.

Протокол повинен містити наступні дані: дату і місце його складення; посаду, прізвище, ім'я, по-батькові посадової особи, яка склала протокол; необхідні для розгляду справи відомості про особу, яка притягується до відповідальності за порушення митних правил, якщо її встановлено; місце, час вчинення та суть порушення митних правил; посилання на статтю Митного кодексу, що передбачає відповідальність за таке порушення; прізвища та адреси свідків, якщо вони є; відомості щодо товарів, транспортних засобів, документів, вилучених згідно із статтею 377 Митного кодексу; інші необхідні для вирішення справи відомості. У разі потреби в протоколі зазначаються також місце та час розгляду справи про порушення митних правил.

Протокол підписується посадовою особою, яка його склала. Якщо при складанні протоколу була присутня особа, яка притягується до відповідальності за порушення митних правил, протокол підписується і цією особою, а за наявності свідків — і свідками.

Якщо особа, яка притягується до відповідальності за порушення митних правил, відмовляється підписати протокол, до протоколу вноситься відповідний запис. Особа, яка притягується до відповідальності за порушення митних правил, має право дати пояснення та висловити зауваження щодо змісту протоколу, а також письмово викласти мотиви своєї відмови від підписання протоколу. Власноручно викладені цією особою пояснення додаються до протоколу, про що до протоколу вноситься відповідний запис із зазначенням кількості аркушів, на яких подано такі пояснення.

Протокол складається у двох примірниках, один з яких вручається під розписку особі, яка притягується до відповідальності за порушення митних правил.

У разі відмови особи, яка притягується до відповідальності за порушення митних правил, одержати примірник протоколу до протоколу вноситься відповідний запис, який підписується особою, що склала протокол, та свідками, якщо вони є, після чого зазначений примірник надсилається цій особі за повідомленою нею або наявною в митному органі адресою (місце проживання або

фактичного перебування). Протокол вважається врученим, навіть якщо особа, яка вчинила порушення митних правил і притягується до відповідальності, не перебувала за повідомленою нею адресою або місце проживання чи фактичного перебування було названо нею неправильно.

Протокол та вилучені товари, транспортні засоби та документи, зазначені в протоколі, передаються до митного органу, в зоні якого виявлено порушення митних правил.

Особи, які притягуються до відповідальності за порушення митних правил, під час розгляду справи про порушення митних правил у митному органі або суді мають право знайомитися з матеріалами справи, робити з них витяги, одержувати копії рішень, постанов та інших документів, що є у справі, бути присутніми під час розгляду справи у митному органі та брати участь у судових засіданнях, подавати докази, брати участь в їх дослідженні, заявляти клопотання та відводи, давати усні і письмові пояснення, подавати свої доводи, міркування та заперечення, оскаржувати постанови митного органу, суду (судді), а також користуватись іншими правами, наданими їм законом. Зазначені в цій статті особи зобов'язані добросовісно користуватися належними їм процесуальними правами.

Витрати у справі про порушення митних правил відшкодовуються особою, щодо якої винесено постанову про накладення стягнення. Витрати на оплату послуг перекладача відшкодовуються за рахунок Державного бюджету України. Суми витрат, що підлягають відшкодуванню, зазначаються у постанові митного органу або суду по справі про порушення митних правил.

5. Розгляд справ про митні порушення

Справа про порушення митних правил вважається розпочатою з моменту складення протоколу про порушення митних правил.

Справа про порушення митних правил розглядається у 15-денний строк з дня отримання посадовою особою митного органу або судом (суддею) матеріалів, необхідних для вирішення справи.

Від імені регіональних митниць та митниць справи про порушення митних правил розглядаються керівниками цих митних органів або їх заступниками, а від імені спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи — посадовими особами підрозділу по організації боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил, уповноваженими

на це керівником спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи або його заступниками.

Справа про порушення митних правил розглядається за місцезнаходженням митного органу, в зоні якого вчинено правопорушення.

Справа про порушення митних правил розглядається в присутності особи, яка притягується до відповідальності, або її представника.

У разі розгляду справи в суді про час та місце розгляду справи суд має повідомити особу, яка притягується до відповідальності.

Справа про порушення митних правил може бути розглянута під час відсутності особи, яка притягується до відповідальності, лише у випадках, коли є дані про своєчасне її сповіщення про місце і час розгляду справи і якщо від неї не надійшло клопотання про відкладення розгляду справи.

У справі про порушення митних правил митний орган або суд (суддя), що розглядає справу, виносить одну з таких постанов:

- 1) про проведення додаткової перевірки;
- 2) про накладення адміністративного стягнення;
- 3) про закриття провадження у справі;
- 4) про порушення кримінальної справи про контрабанду.

У постанові про проведення додаткової перевірки зазначаються конкретні суб'єкти, завдання та строки перевірки. Ці дії не повинні порушувати права особи, шкодити господарській діяльності юридичної особи.

Справа про порушення митних правил розглядається суддею одноособово.

У разі якщо за результатами перевірки законності та обґрунтованості постанови суду у справі про порушення митних правил ця постанова буде скасована, а справа закрита, або стягнення за порушення митних правил буде змінено, конфісковані товари, транспортні засоби, сума штрафу або її відповідна частина повертаються особі, яка притягалася до відповідальності, або її представників. Якщо конфісковані товари, транспортні засоби неможливо повернути в натурі, повертається їхня вартість за вирахуванням сум належних податків і зборів за ставками, що діяли на день конфіскації. Повернення грошей здійснюється органами Державного казначейства України з Державного бюджету України.

Адміністративні стягнення у вигляді попередження, штрафу можуть бути накладені не пізніше як через два місяці з дня вчинення правопорушення, а при триваючому правопорушенні — два місяці з дня його виявлення.

У разі відмови в порушенні кримінальної справи або закриття кримінальної справи, але за наявності в діях правопорушника ознак

порушення митних правил, стягнення у вигляді попередження, штрафу може бути накладено не пізніше як через місяць з дня прийняття рішення про відмову в порушенні кримінальної справи або про її закриття.

6. Конфіскація товарів

Конфіскація товарів — безпосередніх предметів порушення митних правил, товарів із спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю, транспортних засобів, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України.

Зазначені предмети підлягають конфіскації незалежно від часу вчинення або виявлення порушення митних правил.

Конфіскація може бути застосована виключно за рішенням суду у випадках, обсязі та порядку, що визначаються Митним кодексом та іншими законами України.

Товари, транспортні засоби, вилучені митним органом, щодо яких винесена постанова суду (судді) про конфіскацію, передаються державному виконавцеві.

Конфіскація товарів, транспортних засобів застосовується незалежно від того, чи є ці товари, транспортні засоби власністю особи, яка вчинила правопорушення.

У разі коли неможливо конфіскувати товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил, або товари із спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю, транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України, з осіб, які вчинили порушення митних правил, стягується вартість зазначених товарів, транспортних засобів у порядку, встановленому законодавством України.

Витрати митного органу, пов'язані із зберіганням товарів, транспортних засобів, які конфісковано, повинні бути відшкодовані особою, яка вчинила правопорушення.

V. ОСКАРЖЕННЯ ДІЙ МИТНИКІВ

Скарги на неправомірні рішення митних органів України та дії їхніх посадових і службових осіб, які порушують права громадян, подаються та розглядаються у порядку, що встановлюється МКУ, іншими законами України, що визначають порядок оскарження до суду неправомірних дій органів державного управління та службових осіб, які порушують права громадян.

1. Оскарження постанов у справах про порушення митних правил

Постанова у справі про порушення митних правил може бути оскаржена особою, стосовно якої вона винесена, або представником такої особи.

Скарга на постанову митниці регіонального підпорядкування може бути подана до відповідної регіональної митниці або до місцевого суду за місцезнаходженням митниці, яка винесла постанову.

Постанова регіональної митниці, митниці центрального підпорядкування може бути оскаржена до спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи або до місцевого суду за місцезнаходженням відповідної регіональної митниці, митниці.

Подання скарги або внесення подання зупиняє виконання постанови митного органу по справі про порушення митних правил до закінчення розгляду скарги (подання).

Порядок оскарження постанови суду (судді) у справі про порушення митних правил та внесення подання прокурором на постанову визначається Кодексом України про адміністративні правопорушення та іншими законами.

2. Строки та порядок оскарження адміністративного стягнення

За загальним правилом, постанова митного органу про накладення стягнення за порушення митних правил підлягає виконанню після закінчення строку оскарження.

Скарга на постанову митного органу подається протягом 10 днів з дати вручення заінтересованій особі копії постанови у справі або повідомлення про прийняте рішення.

У разі пропуску цього строку з поважних причин за заявою заінтересованої особи може бути поновлений відповідною регіональною митницею, спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи або судом.

Не підлягає виконанню постанова митного органу про накладення стягнення за порушення митних правил, якщо її не було звернуто до виконання протягом 3-х місяців з дня винесення.

За результатами перевірки суд або митний орган приймає одну з таких постанов:

- 1) про залишення постанови без змін, а скарги або подання без задоволення;
- 2) про скасування постанови і надіслання справи на новий розгляд;
- 3) про скасування постанови та закриття справи;
- 4) про зміну заходу стягнення в межах передбаченої відповідальності за відповідне порушення митних правил, з тим, однак, щоб стягнення не було посилено.

Копія рішення по скарзі або поданню прокурора на постанову у справі про порушення митних правил протягом трьох днів надсилається особі, стосовно якої її винесено.

3. Підстави для скасування постанови про накладення стягнення або про припинення провадження у справі про порушення митних правил

Підставами для скасування постанови про накладення стягнення або про припинення провадження у справі про порушення митних правил є:

- 1) відсутність у діях особи, яка притягується до відповідальності, ознак порушення митних правил;
- 2) необ'єктивність або неповнота провадження у справі або необ'єктивність її розгляду;
- 3) невідповідність викладених у постанові висновків фактичним обставинам справи;

- 4) винесення постанови неправомочною особою, безпідставне недопущення до участі в розгляді справи особи, притягнутої до відповідальності, або її представника, а також інше обмеження прав учасників провадження у справі про порушення митних правил та її розгляду, якщо таке обмеження зашкодило всебічному розгляду справи та вплинуло або могло вплинути на винесення обґрунтованої постанови за результатами її розгляду;
- 5) неправильна або неповна кваліфікація вчиненого правопорушення;
- 6) накладення стягнення, не передбаченого Митним кодексом України.

4. Пред'явлення позову

4.1. Подання позовної заяви до суду першої інстанції

Позов пред'являється шляхом подання позовної заяви до суду першої інстанції, де вона реєструється, оформлюється і передається судді в порядку черговості.

Позовна заява подається в письмовій формі. Позовна заява повинна містити: найменування суду, до якого подається заява; ім'я (найменування) позивача і відповідача, а також ім'я представника позивача, якщо позовна заява подається представником, їх місце проживання або місцезнаходження, поштовий індекс, номер засобів зв'язку, якщо такий відомий; зміст позовних вимог; ціну позову щодо вимог майнового характеру; виклад обставин, якими позивач обґрунтовує свої вимоги; зазначення доказів, що підтверджують кожен обставину, наявність підстав для звільнення від доказування; перелік документів, що додаються до заяви.

Позовна заява підписується позивачем або його представником із зазначенням дати її подання. До позовної заяви додаються документи, що підтверджують сплату державного мита та оплату витрат на інформаційно-технічне забезпечення розгляду справи.

У разі пред'явлення позову особами, які діють на захист прав, свобод та інтересів іншої особи, в заяві повинні бути зазначені підстави такого звернення. Якщо позовна заява подається представником позивача, до позовної заяви додається довіреність чи інший документ, що підтверджує його повноваження.

4.2. Залишення позовної заяви без руху, повернення заяви

Суддя, встановивши, що позовну заяву подано без додержання вимог, викладених у статтях 119 і 120 ЦПК, зокрема викладених вище, або якщо не сплачено судовий збір чи не оплачено витрати на інформаційно-технічне за-

безпечення розгляду справи, постановляє ухвалу, в якій зазначаються підстави залишення заяви без руху, про що повідомляє позивача і надає йому строк для усунення недоліків.

Позовна заява повертається ще й у таких випадках:

- 1) позивач до відкриття провадження у справі подав заяву про повернення йому позову;
- 2) заяву подано недієздатною особою;
- 3) заяву від імені позивача подано особою, яка не має повноважень на ведення справи;
- 4) справа не підсудна цьому суду.

Про повернення позовної заяви суддя постановляє ухвалу.

Повернення позовної заяви не перешкоджає повторному зверненню із заявою до суду, якщо перестануть існувати обставини, що стали підставою для повернення заяви.

5. Відшкодування матеріальної та моральної шкоди

Справи за скаргами на неправомірні рішення, дії чи бездіяльність, в яких одночасно пред'явлено вимоги про стягнення заподіяної цими рішеннями, діями чи бездіяльністю матеріальної чи моральної шкоди, розглядаються виключно в судовому порядку як позовна заява.

При поданні позовної заяви розмір державного мита цілком залежатиме від суми позову.

Якщо справу буде виграно, судові витрати лягають на протилежну сторону.

Якщо суд приймає рішення не на вашу користь, судові витрати сплачуєте ви.

СЛОВНИК

Валюта України — грошові знаки у вигляді банкнотів, казначейських білетів, монет та в інших формах, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території України, а також вилучені з обігу або такі, що вилучаються з нього, але підлягають обмінові на грошові знаки, які перебувають в обігу;

Іноземна валюта — іноземні грошові знаки у вигляді банкнотів, казначейських білетів, монет, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території відповідної іноземної держави, а також вилучені з обігу або такі, що вилучаються з нього, але підлягають обмінові на грошові знаки, які перебувають в обігу;

Платіжні документи та інші цінні папери (акції, облигації, купони до них, векселі (тратти), боргові розписки, акредитиви, чеки, банківські накази, депозитні сертифікати, інші фінансові та банківські документи), виражені у валюті України, в іноземній валюті або банківських металах;

Банківські метали — золото, срібло, платина, метали платинової групи, доведені (афіновані) до найвищих проб відповідно до світових стандартів, у зливках і порошках, що мають сертифікат якості, а також монети, вироблені з дорогоцінних металів;

Ввезення товарів і транспортних засобів на митну територію України, вивезення товарів і транспортних засобів за межі митної території України — сукупність дій, пов'язаних із переміщенням товарів і транспортних засобів через митний кордон України у відповідному напрямку;

Громадяни — фізичні особи: громадяни України, іноземці, особи без громадянства;

Декларант — юридична чи фізична особа, яка здійснює декларування товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України;

Зона митного контролю — місце, визначене митними органами в пунктах пропуску через митний кордон України або в інших місцях митної території України, в межах якого митні органи здійснюють митні процедури;

Зона спрощеного митного контролю — частина зони митного контролю з належним технічним та інформаційним обладнанням для здійснення контролю у спрощеному порядку;

Контрафактні товари — товари, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, ввезення яких на митну територію України або вивезення з

цієї території призводить до порушення прав власника, що захищаються відповідно до чинного законодавства України та міжнародних договорів України, укладених в установленому законом порядку;

Культурні цінності — об'єкти матеріальної та духовної культури, що мають художнє, історичнє, етнографічне та науковє значення і підлягають збереженню, відтворенню та охороні відповідно до законодавства України;

Митна декларація — письмова заява встановленої форми, яка подається митному органу і містить відомості щодо товарів і транспортних засобів, які переміщуються через митний кордон України, необхідні для їх митного оформлення або переоформлення;

Переміщення товарів через митний кордон України у вантажних відправленнях — переміщення товарів через митний кордон України при здійсненні експортно-імпорتنих операцій, а також інших операцій, пов'язаних із ввезенням товарів на митну територію України, вивезенням товарів за межі митної території України або переміщенням їх митною територією України транзитом. При переміщенні товарів через митний кордон України у вантажних відправленнях оформляється вантажна митна декларація;

Переміщення товарів через митний кордон України у несупроводжуваному багажі — переміщення через митний кордон України товарів, що належать громадянам, окремо від цих громадян або уповноважених ними осіб з оформленням багажних документів;

Переміщення товарів через митний кордон України у ручній поклажі — переміщення через митний кордон України товарів, що належать громадянам, у пасажирських відділеннях (салонах) транспортних засобів, якими прямують ці громадяни або уповноважені ними особи, без оформлення багажних документів;

Переміщення товарів через митний кордон України у супроводжуваному багажі — переміщення через митний кордон України товарів, що належать громадянам, у багажних відділеннях транспортних засобів, якими прямують ці громадяни або уповноважені ними особи, з оформленням багажних документів;

Спеціально виготовлене сховище (тайник) — сховище, виготовлене з метою незаконного переміщення товарів через митний кордон України, а також обладнані і пристосовані з цією ж метою конструктивні ємності та предмети, які попередньо піддавалися розбиранню, монтажу тощо;

Товари — будь-яке рухоме майно (у тому числі валютні цінності, культурні цінності), електрична, теплова та інші види енергії, а також транспортні

засоби, за винятком транспортних засобів, що використовуються виключно для перевезення пасажирів і товарів через митний кордон України;

Транспортні засоби — будь-які засоби авіаційного, водного, залізничного, автомобільного транспорту, що використовується виключно для перевезення пасажирів і товарів через митний кордон України;

Прийняті скорочення:

МКУ — Митний кодекс України.

КоАП — Кодекс України про адміністративні правопорушення.

ЦПК — Цивільний процесуальний кодекс України.

ЦК — Цивільний кодекс України.

ККУ — Кримінальний кодекс України.

Пост. — постанова.

ВРУ — Верховна Рада України.

ВВР — Відомості Верховної Ради України.

Ст. — стаття.

КМУ — Кабінет міністрів України.

ЗАКОНОДАВЧІ ТА ІНШІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ УМОВ ТА ПОРЯДКУ ПЕРЕТИНАННЯ УКРАЇНСЬКОГО КОРДОНУ

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради. – 1996. – №30. – Ст. 141.
2. Закон України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 1994, № 18, ст.101).
3. Закон України «Про державний кордон України» (ВВР, 1992, № 2, ст.5).
4. Закон України „Про Державну прикордонну службу України“ (Відомості Верховної Ради, 2003, № 27, ст.208).
5. Закон України «Про туризм» (ВВР, 1995, № 31, ст. 241).
6. Митний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – №38-39. – Ст. 288.
7. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – №25. – Ст. 131.
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – №51. – Ст. 1122.
9. Цивільний кодекс України // Офіційний вісник України. – 2003. – №11. – Ст. 461.
10. Цивільний процесуальний кодекс України.
11. Правила оформлення і видачі паспортів громадянина України для виїзду за кордон і проїзних документів дитини, їх тимчасового затримання та вилучення (постанова Кабінету міністрів України від 31.03.95 № 231).
12. Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів: Постанова КМ України // Офіційний вісник України. – 2000. – № 19. – Ст. 789.
13. Про затвердження Державної програми „Контрабанді – СТОП“ на 2005 - 2006 роки: Постанова КМ України // Офіційний вісник України. – 2005. – №14. – Ст. 716.
14. Закон України „Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України“ (Відомості Верховної Ради (ВВР), 1994, N 18, ст.101).

(За Постановою КМУ Про перелік відомостей, що оголошуються громадянами за встановленою формою у разі переміщення ними через митний кордон України товарів та інших предметів, від 15 липня 1997 р. № 748, із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 260 від 22.03.2001)

ПЕРЕЛІК

відомостей, що оголошуються громадянами у разі переміщення ними через митний кордон України товарів та інших предметів

1. Режим переміщення громадянина і товарів та інших предметів через митний кордон України: в'їзд, виїзд, транзит.
2. Відомості про особу: прізвище, ім'я, по-батькові; серія і номер паспорта.
3. Місце постійного проживання (країна).
4. Громадянство (підданство).
5. З якої чи/та в яку країну прямує.
6. Чи прямують разом з ним діти, скільки.
7. Кількість місць супроводжуваного багажу, включаючи ручну поклажу.
8. Кількість місць несупроводжуваного багажу, відправленого за вантажними документами.
9. Сума національної валюти України, іншої валюти готівкою, валютних цінностей, кількість виробів з дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння у будь-якому вигляді і стані.
10. Наявність товарів, які потребують обов'язкового декларування і переміщення яких через митний кордон здійснюється за дозвільними документами відповідних компетентних органів, — будь-якої зброї, боєприпасів і вибухових речовин, наркотиків і психотропних речовин, предметів старовини і мистецтва, друкованих видань та інших носіїв інформації, отруйних і сильнодіючих речовин та ліків, радіоактивних матеріалів, об'єктів флори і фауни, їхніх частин і одержаної з них продукції, високочастотних радіоелектронних пристроїв і засобів зв'язку.
11. Наявність товарів, які підлягають обкладенню податками.
12. Наявність товарів, які тимчасово ввозяться (вивозяться).
13. Транспортний засіб.
14. Додаткова інформація про найменування та інші відмітні ознаки товару; номер і дата видачі дозвільного документа та назва органу, що його видав; вартість товарів у національній валюті або доларах США.
15. Відомості про транспортний засіб — вид, марка, рік випуску, об'єм двигуна, номер шасі, кузова, двигуна; митний режим — ввезення/вивезення (тимчасове, зворотне).
16. Особистий підпис.

Додаток 2

(За Постановою КМУ Про перелік відомостей, що оголошуються громадянами за встановленою формою у разі переміщення ними через митний кордон України товарів та інших предметів, від 15 липня 1997 р. № 748, із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 260 від 22.03.2001)

МИТНА ДЕКЛАРАЦІЯ

* Заповнюється кожною особою, яка досягла 16-річного віку

* Потрібна відповідь позначається у відповідній рамці знаком [X]

* Зберігається на весь період тимчасового в'їзду/виїзду і пред'являється митним органам під час повернення громадянина. У разі втрати не поновлюється

---	---	---
---	---	---
в'їзд	виїзд	транзит
1. Відомості про особу		
прізвище	ім'я	по-батькові
		серія N
країна постійного проживання	громадянство/підданство	паспорт
з якої країни прибув (зазначається країна відправлення)	до якої країни прямує (зазначається країна призначення)	
	----	----
Зі мною прямують неповнолітні діти	----	----
	Так	Ні

2. Відомості про наявність багажу

	----	----	
2.1. Супроводжуваний багаж, включаючи ручну поклажу	----	----	
	Так	Ні	
			2.2. Несупроводжуваний багаж (за вантажо супровідними документами)

			Так
			Ні
Кількість місць _____			Кількість місць _____

3. Відомості про наявність товарів

При мені і в моєму багажі є товари та інші предмети, які підлягають обов'язковому декларуванню і переміщення яких через кордон здійснюється за дозвільними документами відповідних компетентних органів

3.1. Сума національної валюти України та інша валюта готівкою, валютних цінностей, кількість виробів з дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння в будь-якому вигляді і стані

Так   Ні

Найменування валюти, цінностей або виробів	Сума/кількість	
	цифрами	літерами

3.2. Будь-яка зброя, боєприпаси, вибухові частини та речовини	----	----	3.8. Об'єкти флори і фауни, їхні частини та одержана з них продукція	----	----
	----	----		----	----
	Так	Ні		Так	Ні

3.3. Наркотики і психотропні речовини	_____	_____	3.9. Високочастотні радіоелектронні пристрої і засоби зв'язку	_____	_____
	Так	Ні		Так	Ні
3.4. Предмети старовини та мистецтва	_____	_____	3.10. Товари, що підлягають обкладенню податками	_____	_____
	Так	Ні		Так	Ні
3.5. Друковані видання та інші носії інформації	_____	_____	3.11. Товари, що тимчасово ввозяться (вивозяться)	_____	_____
	Так	Ні		Так	Ні
3.6. Отруйні та сильнодіючі речовини і ліки	_____	_____	3.12. Транспортний засіб	_____	_____
	Так	Так		Так	Так
3.7. Радіоактивні матеріали	_____	_____			
	_____	_____			
	Так	Так			

* Для митного контролю детальні відомості про товари, зазначені у підпунктах 3.2 - 3.12 (у разі їх наявності), слід навести на зворотному боці декларації у пункті 4.

Зворотний бік митної декларації

4. Відомості про товари

4.1. Відомості про товари, зазначені у підпунктах 3.2 - 3.11

N п/п	Найменування та інші відмітні ознаки товару, номер і дата видачі дозвільного документа та орган, що його видав	Кількість		Вартість у національній валюті або доларах США
		цифрами	літерами	
				Загальна вартість (всього)

4.2. Відомості про транспортний засіб

Вид, марка _____ Рік випуску _____ Об'єм двигуна (куб.см) _____
 Шасі N _____ Кузов N _____ Двигун N _____

Митний режим:

ввезення ----- тимчасове ввезення ----- зворотне ввезення -----
 вивезення ----- тимчасове вивезення ----- зворотне вивезення -----

Мені відомо, що повідомлення у декларації недостовірних відомостей тягне за собою відповідальність згідно із чинним законодавством.

„___” _____ 200 р. Особистий підпис _____

Для службових позначок _____

М.П.

I. Кодекс України про адміністративні правопорушення

Стаття 185-10. *Злісна непокора законному розпорядженню чи вимозі військово-службовця або працівника Державної прикордонної служби України або члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону*

Злісна непокора законному розпорядженню чи вимозі військовослужбовця або працівника Державної прикордонної служби України під час виконання ним службових обов'язків, пов'язаних з охороною державного кордону чи суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні, або члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, який бере участь в охороні державного кордону України, — тягне за собою накладення штрафу від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк від одного до двох місяців з відрахуванням двадцяти відсотків заробітку, або адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб.

Ті самі дії, вчинені групою осіб або особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за правопорушення, передбачене частиною першою цієї статті, — тягнуть за собою накладення штрафу від десяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або адміністративний арешт на строк від десяти до п'ятнадцяти діб.

Стаття 202. *Порушення прикордонного режиму або режиму в пунктах пропуску через державний кордон України*

Порушення прикордонного режиму або режиму у пунктах пропуску через державний кордон України — тягне за собою попередження або накладення штрафу на громадян до трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а на посадових осіб — від трьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 204-1. *Незаконне перетинання або спроба незаконного перетинання державного кордону України*

Перетинання або спроба перетинання державного кордону України будь-яким способом поза пунктами пропуску через державний кордон України або в пунктах пропуску через державний кордон України без відповідних документів або за документами, що містять недостовірні відомості про особу, чи без дозволу відповідних органів влади, — тягнуть за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням двадцяти відсотків заробітку, або адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб.

Ті самі дії, вчинені групою осіб або особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за одне з порушень, передбачених частиною першою цієї статті, — тягнуть за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до двох місяців з відрахуванням двадцяти відсотків заробітку, або адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб.

Чинність цієї статті не поширюється на випадки повернення в Україну без встановлених документів громадян України, які стали жертвами злочинів, пов'язаних з торгівлею людьми, а також на випадки прибуття в Україну іноземців чи осіб без громадянства з метою отримання притулку або набуття статусу біженця, якщо вони в установлений законом термін звернулися до відповідних органів державної влади щодо надання їм притулку чи статусу біженця.

II. Кримінальний кодекс України

Стаття 201. Контрабанда

1. Контрабанда, тобто переміщення товарів через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю, вчинене у великих розмірах, а також незаконне переміщення історичних та культурних цінностей, отруйних, сильнодіючих, радіоактивних або вибухових речовин, зброї та боєприпасів (крім гладкоствольної мисливської зброї та бойових припасів до неї), а так само контрабанда стратегічно важливих сировинних товарів, щодо яких законодавством встановлено відповідні правила вивезення за межі України, — карається позбавленням волі на строк від трьох до семи років з конфіскацією предметів контрабанди.

2. Ті самі дії, вчинені за попередньою змовою групою осіб або особою, раніше судимою за злочин, передбачений цією статтею, — караються позбавленням волі на строк від п'яти до дванадцяти років з конфіскацією предметів контрабанди та з конфіскацією майна.

Примітка. Контрабанда товарів вважається вчиненою у великих розмірах, якщо їх вартість у 1000 і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

Додаток 4

Зразок скарги на неправомірні рішення та дії службових осіб, що ущемляють права громадян

До Бориспільського міського суду
Іванченка Олексія Павловича,
який мешкає за адресою .....
відповідач: начальник
Бориспільської митниці
(прізвище та ініціали, адреса)

Скарга

25 квітня 2001 р. на підставі рішення начальника Бориспільської митниці до мене застосовано адміністративне затримання, про що свідчить складений працівниками цієї митниці протокол.

Вважаю, що зазначене рішення про моє затримання не обґрунтоване, оскільки така міра не була викликана тією необхідністю, що передбачена у ст. ____ Митного кодексу України, а саме не було нагальної потреби мого доставляння до приміщення митниці для складення протоколу про вчинене мною дрібне порушення митних правил. Цей протокол міг бути складений безпосередньо на місці виявлення порушення та у значно менший проміжок часу, порівняно з тим який мав місце.

Саме ж адміністративне затримання тривало фактично чотири години, замість встановлених законом трьох годин, чим порушено вимоги ст. ____ Митного кодексу та мої права.

Внаслідок цього безпідставного затримання я не встиг потрапити на рейс літака, яким мав відлетіти з метою лікування, що призвело до значних матеріальних збитків та поглиблення кризового стану мого здоров'я.

Рішення начальника Бориспільської митниці про затримання мене та дії працівників цієї митниці по здійсненню адміністративного затримання вважаю неправомірними.

Керуючись ст. ____ ЦПК України

прошу:

1. Визнати неправомірними рішення начальника Бориспільської митниці від “__” _____ 20__ року про моє адміністративне затримання та дії працівників цієї митниці по здійсненню цього затримання.

2. У порядку підготовки справи до слухання витребувати матеріали за моєю скаргою від Бориспільської митниці.

Додатки:

1. Письмові докази неправомірності дій службових осіб.
2. Копія скарги.
3. Квитанція про сплату державного мита.

5 травня 200_ року

Підпис

Додаток 5

Зразок позовної заяви про відшкодування матеріальної шкоди

До Бориспільського міського суду
Іванченка Олексія Павловича,
який мешкає за адресою .....
відповідач: Бориспільська митниця
адреса _____
ціна позову: 2500 гривень

Позовна заява

25 квітня 2001 р. на підставі рішення начальника Бориспільської митниці до мене неправомірно було застосовано адміністративне затримання, про що свідчить рішення Бориспільського міського суду від 6 червня 2001 року

Зокрема, рішенням суду визнано, що рішення начальника Бориспільської митниці та дії митників по моєму затриманню не є обґрунтованими та правомірними, оскільки така міра не була викликана тією необхідністю, що визначена у частині першій ст. ____ Митного кодексу України.

Внаслідок цього безпідставного затримання я не встиг потрапити на рейс літака, яким мав відлетіти з метою лікування, що призвело до значних матеріальних збитків та поглиблення кризового стану мого здоров'я.

Таким чином мені завдано такої матеріальної шкоди:

1. 1200 гривень від загальної вартості квитка на літак, із вирахуванням отриманою мною його компенсаційної вартості.
2. Витрати у зв'язку з наданням мені юридичної допомоги у сумі 300 гривень.
3. Витрати на придбання необхідних медичних препаратів та надання невідкладної медичної допомоги у сумі 1000 гривень.

Відповідно до ст. ____ Цивільного кодексу України прошу:

- стягнути з відповідача на мою користь матеріальну шкоду на суму 2500 гривень.
- судові витрати покласти на відповідача.

10 червня 200__ р.

Підпис

Додаток:

копії документів, квитанція про сплату державного мита.

Примітка:

Ситуація, про яку йдеться як у скарзі, так і у позовній заяві, змодельована авторами цього видання.

У разі формулювання у позовній заяві вимоги про відшкодування також і моральної шкоди на відповідну суму має бути збільшена загальна ціна позову, що відповідним чином впливатиме й на розмір державного мита.

Інформаційно-довідкове видання

Перетинання українського кордону

Автор: Міщук Роберт Алімович

Редактор: Климчук Олександр Олександрович

Інститут громадянського суспільства
м. Київ, бульв. Дружби народів 22, к. 21
тел./факс: 529-73-94
ел. пошта: csi@csi.org.ua
Інтернет-сторінка: www.csi.org.ua

Виготовлено ТОВ „ІКЦ Леста“

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої діяльності до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК 726 від 18.12.2001 р.

м. Київ, бульв. Дружби народів, 22, к. 21, тел. 529-07-32.

Підписано до друку з оригінал-макету 21.11.2006.

Формат 60x84/16. Гарнітура Newton. Папір офсетний.

Умовн.-друк. арк. 3,72. Обл.-вид. арк. 3,04., Наклад 3000 прим.
